PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК VIII ТРАВЕНЬ — MAY, 1967 ЧИСЛО 5

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ
РІК VIII — ТРАВЕНЬ, 1967 — Ч. 5
Виходить раз у місяць

Видає
Союз Українок Канади
Редагує Редакційна Колегія
Наталя Когуська — редакторка, Анна Токарик — голова Союзу, Ольга Войценко, Савеля Стечишин, Катерина Міськів, Тоня Горохович, д-р Ганна Янішевська, Оленка Негрич.

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

PROMIN
MAY, 1967 — VOL. VIII — No. 5
Monthly Publication

Published by
Ukrainian Women's Ass'n of Canada
Edited by Editorial Committee
Natalia Kohuska, Editor

Subscription in Canada	$4.00
Subscription in other countries	4.50
Single copy	.50

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

На обкладинці:

ВИЖНЯ КАНАДА у відтворенні торонтського артиста Ангуса Мекдоналда. Він тимчасово припинив свою працю над вітражами і взявся за проєктування матеріялів та драперій на оббивання меблів. Найцікавішим його проєктом є низка сцен з Канади перед Конфедерацією. Є там бюро сер Джана А. Мекдоналда в Кінгстоні (ще досі існує), відносно вірний портрет сер Джана, як він розмовляє з якоюсь жінкою, гостинниця Кінг Гед Інн в Берлінгтоні (вже зруйована), вітряк Гудергема (теж знищений), повозки, офіцери і вояки в уніформах полку „Квінс Овн Райфелс" зразок першого поштового бюро в Торонті (відвернені стовпи, що підтримують веранду, є типовими стовпами з 1850-их років); крім того артист відтворив перший трамвай у Торонто, збудований у майстерні Джеймса Гуда при Квін-Вікторія (той будинок вже зруйновано). Той вагон під назвою „Торонто" проїхав уперше по тимчасових рейках вниз вулицею Янг до вул Фронт. Розлогий в'яз, що росте на вул. Джон на південь від Онтарійської Галерії Мистецтв і якому вже 250 років, теж відтворено на цьому ювілейному проєкті.

Фото: Глоб енд Мейл

—x—

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Іван Савич — Мадонна	1
Іван Ірлявський — Материні слова	1
О. Олесь — Моїй Матері	1
Важне для українських батьків	2
З нарад конференції СУС	2
Проф. Н. Полонська — Князь Аскольд і перше Хрищення Русі	3
Соня Ціпивник — Питання української мови	5
Т. Горохович — „Кассандра" Лесі Українки на сцені в Торонті	8
Наталія Кібець — До річниці народження Петра Могили	10
Микола Смирнів — Дарунок українським батькам	11
Проведена праця в користь журнала	13
Halyna Melnyk, — Canada's Centenial — Our Own Proud Holiday	15
Zenovia Horbay — Pride in Ukrainian Heritage	16
Ів. Іванишин — „Маніграмтка"	18
Гр. Коваль — Сонет вічного чекання	20
Відділ для дітей	21
Громадська і родинна хроніка	22
Річні звіти відділів	28
Народна вишивка	32
Приписи	33

Щойно вийшла з друку НОВА КНИЖКА

БАТЬКИ і ДІТИ
Тоні Горохович
— Видання Союзу Українок Канади.
— Рекомендуємо цю книжку кожному українському домові.
— Книжка цінна своїм змістом.
— Авторка розглядає питання виховання української молоді, означує ролю батьків у виховальній праці дома, в громаді, в суспільстві.

Стор. 136. **Ціна — $1.50**

Замовлення висилати на адресу:
UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
624 Upper Ottawa St.,
Hamiltn, Ont.

НОВІ КНИЖКИ

Микола Шлемкевич, філософ, науковець, літературознавець, блискучий промовець, член Наукового Товариства ім. Т. Шевченка і Української Вільної Академії Наук. Силюети і спогади про нього. Атори: С. Волинець, Стефанія Чапельська, Я. Заремба. Накладом Видавничої Спілки Тризум, Вінніпег 1966.

Календар - Альманах Українськоог Голосу на 1967 рік. Присвячений століттю канадійської конфедерації і 50-літтю української національної революції. Накладом і друком Видавничої Спілки Тризуб, Вінніпег, 1967 р.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК VIII ТРАВЕНЬ, 1967 Ч. 5

Іван Савич

Мадонна

Ти звільна йшла через майдан
З дитям своїм, як зірка, милим.
І розступавсь густий туман,
І сонце слало жовтий килим.
Спішив із дому Тіціян,
Але умить перед тобою,
Як сяйва неба чарівного
Завмер у диві; а тоді:
Пожди, спинись, мадонно-мати
Красу твою, твого маляти
Дозволь в надхненному труді
Вікам майбутнім передати".
Давно-давно у вічнім сні
Заснув художник. Ти ж і нині —
Не на безсмертнім полотні —
В житті живеш, і в ранок синій
Проходиш площею з малям,
І люди, й небо, і земля —
Усе всміхається дитині,
Усе милується тобою,
Як сяйво неба, чарівного...
Без тебе світ був би пустиня,
Земля б кружляла без сліда...
З дитям їде земна богиня,
Свята і вічно молода.

Іван Ірлявський

Материнні слова

Казали нам: підете геть від дому,
розсієтесь, як маки на полях, —
та не згасіть у серці молодому
жадобу, що манила в невідоме,
на вам незнаний шлях.

Несіть, як скарб, її у днях тривожних
і знайте, хто в дитинстві вас любив
любовію, яку купить не можна,
ані знайти в просторі переможнім,
як хтось її згубив.

Ось осінь б'є у груди молодечі,
не перші й не останні журавлі
відлетіли, співаючи надвечір,
а там уже ввижаються й хуртечі
в поранковій імлі.

Чомусь в цю мить, зворушливу і змінну.
мені згадалися оті слова,
і, як ніколи досі, в тихій тіні
здалось, що я у мами на колінах, —
та мати вже...
давно вже нежива.

О. Олесь

Моїй матері

Приснилося, що я вернувсь додому...
Іду, дивлюсь: мій край, моя земля,
Сміються в сонці золотому
Річки, і села і поля.

Ось-ось прийду до хатоньки моєї,
Де мати жде мене й не жде,
Я скрикну: „Матінко!" до неї
Вона на груди упаде.

І будуть литись теплих сліз потоки,
І в них бринітимуть слова:
„Я ждала, ждала цілі роки
І в'яла сохла як трава.."

Іду зеленою межею,
Кругом хвилюються жита
І в'ється щастя над душею —
І на плечі нема хреста...

Прокинувсь в морі раювання
І все збагнув і похолов...
Іду дорогою вигнання
І по сліду моєму — кров.

Анатолій Зубка — Мати, ліногравюра.

ВАЖНЕ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ БАТЬКІВ

Саме тепер відбувається реєстрація дітей до ріжних кляс в новому шкільному році. Принципали шкіл роздали або роздають форми-запитники учням своїх шкіл, щоб вони зазначили котру мову, крім англійської, вони бажають вивчати в 1967-68 шкільному році. Перший раз в історії Манітоби українська мова дістала рівні права з мовами французькою, німецькою і латинською. Це значить, що студенти, які хотять навчатися української мови, вже не будуть навчатися її як якогось надпрограмового предмету, тобто це вже не буде для них якимсь додатковим тягарем. І тому немає тепер найменшого оправдання на те, щоб в усіх околицях, заселених великим числом українців, не було навчання української мови в клясах середніх шкіл (гай скулс). Колись батьки могли говорити: пощо мені наполягати на дитину, щоб вона вчилася української мови, коли українська мова не має повного визнання на університеті! Тепер ті часи минули і цим аргументом вже не можна послуговуватися.

Батьки повинні доглянути, щоб їх діти принесли додому квестіонар від принципала і на тій формі треба батькам написати, що вони бажають, аби їх діти навчалися української мови. Діти можуть часом забути принести той квестіонар додому, отже треба їх запитати і наказати, щоб вони його принесли. Принципали шкіл мусять мати ці інформації заздалегідь, бо їм треба вже тепер організувати кляси на новий шкільний рік. Може часом трапитися таке, що кляси не можна зорганізувати, бо бракує кількох учнів, тому треба подбати, щоб у кожній школі, де є українські студенти, було достатнє число дітей, які бажають навчатися української мови. Тут дуже важну ролю можуть виконати батьки. Української мови можна навчатися в IX, X, XI і XII клясах.

Цьогорічні вписи на студії української мови будуть доказом або нашої свідомости, або пасивности і духового зубожіння. Слово за українськими батьками!

З НАРАД КОНФЕРЕНЦІЇ СУС

Провід складових організацій Союзу Українців Самостійників відбув свою важливу передз'їздову конференцію в Роял Александра готелі у Вінніпезі. Наради тривали два дні — в п'ятницю і суботу 24 і 25-го березня, 1967 року. Нарадами керував голова СУС д-р Павло Охітва.

В програму конференції входили пляни дальшої праці організації, програма головного з'їзду, який відбудеться в Торонто в липні ц. р. Одною з позитивних точок конференції було звітування автора Юліяна Стечишина з Саскатуну про досі пророблену працю над писанням історії українців Канади, як проєкт СУС. на Сторіччя Канади. Багато часу приділено питанням фондів на організаційну працю, а також обговорено останні події у зв'язку становища деяких студентів в Колеґії Св. Андрея у Вінніпезі.

Коротку доповідь про питання сьогоднішніх напрямків організації СУС виголосив секретар СУС п. Іван Боднарчук.

В конференції взяли участь, крім голов центральних установ, представники провінціяльних екзекутив ТУС, Союзу Українок Канади та СУМК. — Алберти, Саскачевану, Манітоби та Східної Канади; інститутів — Св. Івана з Едмонтону, Петра Могили з Саскатуну, Св. Володимира з Торонта.

Багато уваги присвячено на конференції рідномовному шкільництву, особливо навчанні української мови в державній школі у зв'язку з признанням української мови в Манітобському університеті нарівні з іншими предметовими мовами.

ВИЯВ ОЦІНКИ ПРАЦІ ГОЛОВІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Під час конференції СУС у Вінніпезі, заходами провінціяльної екзекутиви Союзу Українок Манітоби, яку очолює панна Теодора Гавриспшин, зорганізовано прийняття для гостей, на якім вшановано голову Союзу Українок Канади пані Анну Токарик.

Вечеря-прийняття відбулося в їдальні Роял Александра готелі в суботу вечером 25 березня. На прийнятті були присутні як гості представниці провінціяльних екзекутив Союзу — пані: Марія Сулима з Едмонтону, Соня Стратійчук і Марія Мадюк з Саскатуну, Галя Слюзар і Анна Фігус (представ. Інституту Св. Володимира) з Торонта, центральні референтки — Марця Сеніцька Фундації ім. Н. Кобринської та Ольга Завісляк — журнала „Промінь" з Вінніпеґу та членки провінціяльної екзекутиви Манітоби з Вінніпеґу.

По вечері програму відкрила голова пров.

Проф. Н. Полонська-Василенко

Князь Аскольд і перше хрищення Русі

(Докінчення з ч. 3 і 4)

Це оповідання дуже важливе. В ньому бачимо підступне вбивство Аскольда ,як узурпатора князівських прав на Київ; неясність — безперечна штучність особи Олега, який виступає то як шваґер Рюрика, то як його воєвода; неясність взаємин Ігоря з Рюриком та Олегом, який є опікуном Ігоря. Але промінь проливає народня традиція, яка вперто вважає Аскольда християнином. Народня традиція зберігла пам'ять про те, що над могилою Аскольда була поставлена церква св. Миколаєві. Можливо, що Аскольд носив християнське ім'я Миколи. Цікаво й те, хто був той Олма, що поставив церкву? Є припущення, що Олма — це зіпсуте ім'я Ольга. В такому випадку питання церкви над могилою Аскольда набуває ще більше інтересу[17]).

Традиція про християнство Аскольда трималася міцно в народі, навіть тоді, коли було забуто його походи, хрищення. До 1930 року над могилою Аскольда існувала церква св. Миколая, її оточував цвинтар, що його називали „Аскольдова могила". Над цвинтарем на горі стояв Миколаївський манастир. З цього манастиря йшов щороку 2 липня хресний хід на могилу Аскольда. Це було заборонено в 1930-их роках. Цікаво, що в народі часто називали Аскольда „блаженний", себто святий. М. Таубе називав його першим мучеником християнства на Русі[18]).

Є ще важливе питання, яке не роз'яснене в нашій історіографії. Чому візантійські джерела так багато уваги приділяють Аскольдові? Свідоцтва візантійських джерел про хрищення за Аскольда різняться між собою тільки деталями. Навпаки хрищення за Володимира грецькі джерела майже не згадують. Залишається не з'ясованим питання про організацію Церкви за Володимира, не відомі імена перших митрополитів. Називають два імени: Леона та Михаїла, але не встановлене, хто був з них перший? Взагалі, імена їх появилися тільки в XII ст. В Ніконовському літописі та Уставі Володимира згадується перший митрополит Михаїл. Поява цього митрополита не ясна; в деяких джерелах згадується ніби призначив його за Володимира патріярх Фотій: тут безперечна помилка на велике число років, біля 150 у всякому разі. З біографією цього митрополита, очевидно, зв'язане одно речення: в Йоакимівському літопису, після вирваних сторінок, в яких мало бути оповідання про хрещення Русі за Аскольда, збереглася частина речення: „а М и х а й л о подався до Болгарії, славлячи Бога"... Чи не був це митрополит Михаїл, призначений патріярхом Фотієм за Аскольда? Можливо, що подався він до Болгарії тоді, коли почалася реакція проти християнства, після смерти Аскольда. Звичайно, всі ці гіпотези залишаються тільки гіпотезами[19]).

У зв'язку з хрищенням за Аскольда та заснуванням Церкви стоїть ще одна не ясна справа. В Києві, на передмісті його Звіринцю, були знайдені в 1915 році печери. В них були дві каплиці: одна присвячена св. Михаїлові, а друга

екзекутиви Теодора Гаврисишин привітальним словом. Висловила радість з присутности голови організації на конференції, окреслила відповідальну ролю голови організації, її посвяту для членства. Зокрема підкреслила вагу її подорожування по відділах, де за чотири роки свого головування вона відвідала кожний відділ, чим скріпила працю організації та кращі взаємини між проводом і членством. Про це свідчать чисельні дописи в „Промені" з різних місцевостей.

На знак оцінки всієї праці, в імені членок пров. екзекутиви Союзу Манітоби вручила пані Токарик скромний дарунок на пам'ятку — комплект творів Михайла Коцюбинського.

Після слова подяки, пані Токарик поділилась з присутніми проєктом програми ювілейного з'їзду і його плянів у Торонто, подала хід праці над проєктом Союзу на Сторіччя Канади та інші біжучі справи. Одним з найважливіших питань сьогодні є таки наше рідномовне шкільництво і цій справі ми повинні присвятити найбільшу увагу на нашім з'їзді.

Відбулась коротка дискусія чи радше наради над програмою з'їзду в Торонто.

Союз Українок Канади готує до друку коротку історію „Дорогами сорокріччя", яка вийде брошурою у двох мовах — українській і англійській. Історію опрацювала редакторка „Променя" Н. Л. Когуська. Переклад на англійську мову робить Соня Ціпивник. Це один з трьох проєктів Союзу, і книжка повинна появитись друком на наш з'їзд.

— св. Василієві. Професор П. Е. Ковалевський висловив припущення, що вони були присвячені патронові першого митрополита Михайла, а друга — патронові князя Володимира, християнське ім'я якого було Василій. Інше пояснення дав М. Таубе; він вважав, що перша каплиця дійсно була присвячена патронові першого митрополита Михаїла, але сучасника Аскольда, а друга — патронові імператора Василя Македонця, який сприяв хрищенню Русі[20]).

Деякий натяк дає літопис. За літописною традицією 882 року Олег підступно забив Аскольда і Діра і став правити, як регент (тутор), Ігоря, нібито сина новгородського князя Рюрика. Літописець не знав, хто власне був Олег; то називав його шваґром Рюрика, то воєводою. Аналіза джерел виявила, що Рюрик був швед, а Олег — норвежець. Регенство Олега тривало неймовірно довго: з 882 року до 914, приблизно до 40-45 року життя Ігоря. Відомо, що за тих часів у IX-X століттях молоді князі дуже рано робилися самостійними й не потребували опіки. Вони правили державою, самостійно ходили в походи, складали договори і т. д. Цікаво, що митрополит Іларіон у своїому „Слові о законі й благодаті", блискучому панигірикові Володимирові Святому, веде рід його від Ігоря Старого, не згадуючи ні Рюриків, ні Олега. Це свідчить, що вже через двісті років не існувало певної історичної традиції в питанні київських князів і, можливо, ця генеалогія була коротша, ніж хотів подати її літописець. Вже згадувалося вище, що він намагався штучно встановити концепцію єдности держави та єдности князівського роду, що йшов від Рюрика Новгородського.

Очевидно, доба від смерти Аскольда до Ольги (882-945) була свідомо затьмарена літописцем, щоб яскравіше підкреслити постаті Ольги та Володимира. Треба припускати, що молода держава України-Руси переживала тяжкі часи. Узурпатори захоплювали владу, можливо не один, а два, або і три Олеги змінили один одного. На це вказує безпорадність літописця дати раду цим Олегам; не дармо історична традиція, яка потрапила до літопису, називає три могили Олега: в Ладозі та дві в Києві. Неясна й біографія Ігоря; за літописом він з 882 року до 914 був під опікою Олега і років через тридцять після одруження діждався сина Святослава. Непевність хронології Ігоря теж викликала спробу реконструкції його біографії, в наслідок чого з'явилася гіпотеза існування двох, а дехто вважає навіть трьох Ігорів. У всякому разі, можна приспускати, що роки після смерти Аскольда були бурхливим часом зміни князів, а разом з тим релігійної боротьби й реакції поганства. Християни були примушені ховатися. Можливо тоді виникли Звіринецькі печери, з каплицями, присвяченими першим ієрархам. Але християнство не зникало.

Щойно тоді настав спокій, коли на князівському столі опинився „старий" Ігор, що ставився толерантно до християнства, а може й сам був християнином. Тоді християни одержали можливість відверто визнавати християнство і тоді також виявилося, що християн було так багато, що навіть в дружині князя вони являли значну кількість. В Києві була „сборна" себто „соборна" церква св. Ілії, а те, що вона була „соборна", дає підстави припускати, що були ще церкви. За таких умов не було несподіванкою охрищення княгині Ольги, і при тому охрищення в Києві[21]). Дуже важливі міркування проф. П. П. Курінного про те, що в Вишгороді, місті княгині Ольги, був християнський осередок старший, ніж у Києві[22]).

Довгий час панувала думка, що до Володимира Україна-Русь перебувала в стані глибокого варварства. Цей погляд не вірний. Ближча аналіза джерел та пам'яток культури України-Русі показала, що культура України-Русі значно старша, ніж її вважають. Договори Русі з греками 907, 911 років, підписані одним з Олегів, свідчать про високу культуру; в Україні-Русі були виправні фахівці-правники, які знали якесь „Іванове письмо", яким писалося договори, знали форму грамот, які давали греки човнам на право виходу з Царгороду. Знали вони тестаменти, і взагалі виявилися партнерами не нижчими, ніж візантійські греки з їхньою багатовіковою культурою. Св. Кирило знайшов у Криму „руські письмена", очевидно це була слов'янська абетка[23]). Академіки С. Обнорський та Н. Никольський датують появу письменства на Русі-Україні серединою IX ст. — добою Аскольда, а може й раніш[24]).

Митрополит Київський Іларіон у 1051 році в свому славетному „Слові" свідчить про київ-

[17]) **Н. Полонська-Василенко,** там же, „Виз. Шл.", VI, стор. 587.
[18]) **М. de Taube,** там же, стор. 135.
[19]) **Н. Полонська-Василенко,** там же, „Визв. Шл.", VI, стор. 586.
[20]) **М. de Taube,** там же, стор. 45-46. **Н. Полонська-Василенко,** там же, стор. 587.
[21]) **Н. Полонська-Василенко,** там же, VI, стор. 590-591.
[22]) **П. Курінний,** Реймська Євангелія, „Наук. Зап. УВУ", Мюнхен, 1966, т. VI.
[23]) **Н. Полонська-Василенко,** там же, VI, стор. 590.
[24]) **Н. Полонська-Василенко,** там же, VI, стор. 590.

Соня Ціпивник

Питання української мови

Останніми часами мовознавці й психологи присвячують все більше зусиль та уваги дослідам про стан двомовности в дитячім віці. Питання, над якими вони застановляються є такі:

Чи двомовність в ранньому віці неґативно впливає на умовий розвиток дитини? Чи потрібно дитині вивчати дві назви на кожну річ в її оточенні? Чи це не обтяжує молодий ум і не стає перешкодою у засвоєнні і одної і другої мови? Чи оправдане припущення, що одна мова перешкоджає другій і що двомовна людина не зможе правильно висловлюватись в жодній і буде робити неточности?

Результати таких дослідів є дуже цікаві і вони суперечать загально поширеним поглядам наче б навчання другої мови мало виходити на шкоду першій. Науковці приходять до заключення, що у двомовних дітей витворюється відмінний і більш творчий спосіб думання.

Напр. один психолог при Карлтон університеті в Оттаві провів досліди над двома групами дітей. Всі ті діти походили з культурних домів, усі вони мали заможніх і дбайливих батьків, які докладали найпильніших старань над загальним вихованням своїх дітей.

Одна група цих дітей учащала до приватної жидівської школи, яка одночасно мала програму навчання таку саму, як в державній школі з додатком еврейської мови. В тій школі викладали еврейською мовою літературу, історію і релігію.

Друга група дітей учащала до звичайної доброї державної школи. Наставлення дітей цієї групи до своїх батьків та своєї питомої культури було позитивне і мову еврейську вони побирали окремо лише один день в тижні.

І коли всі ті діти з обидвох груп були вже у восьмій клясі і знову проведено досліди над їх науковими здібностями, то показалось, що ті діти, які вчащали до приватної школи і за-

Соня Ціпивник, авторка **„Питання української мови".**

своїли добре обидві мови значно різнились інтелектом від тих дітей, які знали добре лише одну мову. А вісім років тому, коли вони вступали до окремих шкіл — ріжниці в їх здібностях не було.

До такого висновку приходять психологи у ріжних частинах світу. Не робить ріжниці, котрі дві мови вивчають діти, це виходить їм на користь, якщо вони в дійсности опановують обидві мови рівночасно і виростають серед обставин сприяючих їх здоровому, умовому розвитку.

Між вами напевно знайдеться чимало скептиків і скаже — „Чи ж це можливе? Адже нам ще не так дуже давно інакше толкували!" Напевно пригадуєте неприхильне наставлення професорів і учителів початкових і середніх державних шкіл, в учительських семінарях чи університетах. Пам'ятаєте, як вас відраджували від вживання української мови, як перестерігали, що одночасне вивчання двох мов пошкодить дитині не тільки в умовім розвитку та успіхах у науці в школі, але й загрожує надмірним емоціям та може довести до загального розстроєння нервів.

У підручниках, що їх вживають на курсах майбутніх учителів навіть і тепер знаходяться такі твердження. Причин на це багато; деякі з них виринають з браку знання про новіші досліди, інші просто викривлені інтерпретації.

ську еліту, що вона „до излиху наситилася премудрости книжної".

Всі ці здобутки культури, письменства, права, мистецтва тісно пов'язані з християнством і творили спільний комплекс високої християнської культури, нитки якої ведуть до блискучої доби Аскольда, до першого хрищення Русі-України, яке зв'язало її з високими культурами Візантії, Болгарії й інших країн.

Непорозуміння, які були заіснували в шкільництві в Західній Канаді та їх причини нам відомі. Ось хоч би те, що певне число нашої старшої ґенерації не володіє добре англійською мовою, хоч і вивчали її в шкільнім віці. Не було тоді в школі відповідної методи навчання, коли мову найлегше дається опанувати.

Мабуть, ще дехто пригадує собі, як у 1923-24 роках Масони оголосили були стипендію для здібних учителів, які б погодились посвятити себе і вчити в українських околицях два роки, щоб навчати вже дітей і внуків перших еміґрантів англійської мови.

Сорок років пізніше Комітет Українців Канади оголосив стипендію для українських учителів, заохочуючи їх вписуватись на українські курси на університеті, які могли б навчати української мови по українських околицях і таким способом запобігти мовній асиміляції.

Немає причини журитись тим, що англійська мова потерпить та що двомовні діти стануть мовними каліками.

Далі, важливість прикладу вказує нам шлях до наших обов'язків супроти тих дітей, яких ми вчимо української мови. Мусимо пам'ятати, що тільки досконале знання двох мов стане нашим дітям справжнім благом і що тільки такою справді можна уважати двомовність.

Для знання української мови не вистачає домашній говір, а дуже часто в ній панує діялект. В цім випадку наші бажання мусять бути вищими — мусимо опановувати мову літературну. І тут обставини для нас тепер є дуже сприятливими: Ніколи досі ми не мали під руками так багато матеріялів, підручників, журналів, книжок для вжитку чи то для старших, чи для молодших для вправ у вивчанні своєї мови. І рівень освіти у всіх нас піднісся. Маємо змогу користуватися всіми тими матеріялами. Можемо дати дітям прекрасно видані українські книжечки, дитячі журнали, у яких мова українська у всій своїй красі і літературному стилі, що відповідає дитячому віку. Іншими словами наші діти тепер мають нагоду, якої ми не мали і навіть не могли собі уявляти, щоб могти опанувати рівнорядно дві мови. І цього ми не маємо права забувати. Обставини остільки змінилися в нашу користь, остільки є тепер сприятливі до осягнення двомовности, як ніколи досі.

Другий важливий фактор у зв'язку з навчанням української мови є соціяльно-економічний стан нашого суспільства. Науковці твердять, що чим краще фінансово забезпечена родина, що чим вище вона знаходиться у клясовій структурі, тим кращу нагоду мають діти вивчати й удосконалювати котру-будь мову. Сприяють тут не тільки можливости у постачанні дітям книжок і відповідної лектури, але й культура дому, зацікавлення родини кращим світом: мистецтво, музика, література, спорт, розмови на різні теми. Це є дуже важливий фактор.

Однак подумаймо про добре відомий у нашім житті факт, що пересічна професійна українська родина, звичайно, найменше заохочує своїх дітей вивчати українську мову. Це є прямо трагічне, бо власне така дитина найбільше потерпить тому, що втратить найкращу нагоду стати висококультурною двомовною людиною.

Але вернімось ще до раніше згаданого факту, що пошкодив нам найбільше, і не зі злої волі учителів, які підпали були під шкідливий вплив мильних інформацій, бо вони, так само як і їх учні впали жертвою тогочасного поняття двомовности. Найбільшим однак лихом стало тут те, що в самих українських батьків це поняття викликало вагання та стало причиною неґативного відношення до навчання дітей української мови.

Досліди, які сьогодні проводяться в науковім світі в ріжних країнах над навчанням мов є доказом прихильного наставлення до національностей, чи груп і є сприяючим для нас, українців в Канаді.

А як же ми? Ставлячись із застереженням до української мови, ми справді себе не доцінюємо. Тим способом ми витворюємо самі в собі та в наших дітях непотрібні конфлікти, які стають причиною підозрінь серед наших сусідів, що мовляв, ми, як одна з етнічних груп недописуємо в оцінці власних культурних вартостей. І тут щойно ми побачимо, яку важливу ролю відограє рідна мова.

В першій мірі брак знання мови замикає перед нами двері у сферу нашої питомої духовости — нашої літератури, історії, музики, мистецтва. Того всього ніякі переклади не можуть охопити. Як можемо бути горді на те, чого не знаємо і не мавши знання мови, не зможемо пізнати.

Скажете, що стан якої будь мови на еміґрації силою обставин не має змоги розвиватись у відсутності контакту з живою мовою так як в рідній країні. Але не дурім себе і не обманюймо наших дітей. Нагод на вивчання мови є дуже багато, треба тільки трохи потрудитись, треба читати з словником у одній

руці, а вже найкраще є читати дітям наголос казки, оповідання, незрозумілі слова пояснювати. Спробуйте, і не будете більше пропагувати шкідливу думку, що українська мова обмежена, що в ній бракує відповідних слів для сучасної людини; не будете вести безглуздої підпільної роботи проти „якихось там вчених", які видумують Бог зна що та переучують нас говорити своєю рідною мовою.

Чи подумали ми тверезо над тим, що в державній школі вчать нас англійську мову 12 років, продовжуємо її вчитись на університеті і таки ніхто з нас не знає перфектно англійської мови. Тому наступного разу, коли кортітиме комусь скритикувати професора, чи редактора, чи учительку української школи, хай пригадає собі, як мало хто з нас виніс з дому українську мову у такій формі, яка потрібна сьогодні для широкого світу. І чи ми справді не маємо нічого в ній навчатися? А головне не кажім: „Такого не годен сказати українською мовою". Такими виразами ми понижуємо українську мову в очах рідних дітей й тим побуджуємо у них настороження до своєї мови, знеохоту в її опануванні.

Ще одно — якого підходу вживати з дітьми, якими способами переконувати їх про те, що вони повинні вивчати українську мову. Над цим питанням таки варто довше застановитись.

В перших роках життя дитини, яка відчує щире зацікавлення і теплу любов батьків у відношенні до якоїбудь справи, її наставлення до того буде також позитивне і навіть викличе захоплення властиве дітям. Це є закон природного нормального розвитку дитини. Це перша передумова, яку батьки мусять обов'язково виконати. В аспекті щирого зацікавлення українською мовою, головною передумовою в родині є те, щоб з повагою висловлюватись про українців, як одну з етнічних груп, про їх мову, культуру, громадськість та ін. Для того необхідним є домашня бібліотека, а також і громадська читальня-бібліотека.

Ось тут є конкретне поле праці: мова, самопошана, духово здорове суспільство, добробут — це нерозлучні чинники, які сприяють бажаному вихованню молодого покоління.

Але уявім собі, що наша ситуація радикально змінилась, що не маємо більше причини відчувати до батьківщини наших предків ніякого обов'язку, що Бог не покарає „якщо матір забуваємо", що в Канаді зникли всі проблеми з нашим еміграційним статусом меншости і що вже немає бабунь, які не розуміють англійської мови, що тоді?

Цікаво, що ми до такої міри могли б бути вузкоглядні і короткозорі, коли б сказали, що тоді нам української мови зовсім не треба вивчати. От таким то ми самі собі шкодимо. Видумуємо різні причини, переконуємо одні одних про цілі, а справа дійсно дуже ясна...

— — — — —

Я вчу своїх дітей української мови тому, що почуваюсь обов'язана це робити, як українка, як мати. Передаю їм це все, що знаю; передаю їм дар і красу рідної мови ще й тому, бо мова відчинить моїм дітям двері до минулого їх народу, дасть їм почуття єдности зі своїм народом і поможе їм зрозуміти свою ролю в житті та дасть їм широкі перспективи в майбутнє.

Почуваюсь дуже щасливою, що виховую моїх дітей саме тепер, коли соціологічні, психологічні та просто матеріяльні обставини не тільки не перешкоджають, а навпаки сприяють моїм бажанням і цілям.

Для мене, й інших такого переконання матерів, такі питання як „наші обов'язки супроти України", або „Чи українці задержаться в Канаді як окрема етнічна група", не відограють ніякої ролі. На ці питання я маю певні погляди, але вони не мають ніякого відношення до того, що я передаю своїм дітям та своїм учням в рідній школі. Найперше я переконана, що двомовність сама собою є цінним здобутком для дитини, а по друге, що знання і пошана до мови своїх предків є важливим в аспекті духового розвитку дитини. Вважаю своїм обов'язком спростувати мильний погляд, що двомовність у дітей є шкідливою, бо погляд той до певної міри ще існує серед нашого суспільства, особливо на заході Канади.

Не вірте і тим, що вас знеохочують, що самі не вчать своїх дітей і вас відраджують. Мусимо викорінювати це мильне поняття, бо на нього немає сьогодні ані підстави, ані оправдання. І не чекаймо на якогось чародія чи пророка, який мав би визначити для нас шлях нашого існування. Будуймо його самі власними силами, так як це належить людям, які мають почуття самопошани та своєї приналежности до одного з культурних народів у світі.

Це доповідь, яку авторка виголосила на з'їзді складових організацій СУС в Саскатуні в листопаді 1966 р.

Редакція.

„КАССАНДРА" ЛЕСІ УКРАЇНКИ НА СЦЕНІ В ТОРОНТІ

Читаючи листування Лесі Українки, не можна не переживати разом з поеткою того неспокою, з яким вона творила свої драми й чекала на відзиви на них критики. Знаємо, як залежало Лесі Українці на справжній критиці. Вона не уважала української літератури „жебрачкою", якій „всякое даяние благо", навпаки, — хотіла щирої, суворої критики. І страждала від того, що її твори серед сучасників були „хвалимими, але не читомими". Не мали успіхів її драми й на сцені. Бо доба, в якій вона жила, надто сильно в'язалася з реалістичним напрямком в мистецтві, а разом з цим і з проблемами „малої" пересічної людини. Її ж драми змальовували образи людей виняткових, героїчних, переживання їх є надто скомпліковані, а думки філософські, абстрактні.

„Кассандра" — це драматична поема, до того драма ідей. Особливістю цього жанру драматичного твору є те, що головна увага в ньому звернена на глибину думки, на красу ідеї, слова. Через це таким драмам бракує сценічности, руху, акції, вони надто інтелектуальні.

Поетична драма, це найдосконаліша форма літературного твору. Кожний великий поет прямує до драми і кожний драматург до поезії. І Леся Українка у своїй зрілій творчості повністю присвятила увагу драмі, залишивши лірику. В критичній літературі, оцінки драматургії Лесі Українки не однакові. Одні вважають, що драми це її найбільші осяги, другі ж, — навпаки, уважають, що вона більший лірик, як драматург. Усі критики згоджуються в тому, що драмам ідей Лесі Українки бракує життя, акції. Але й під цим оглядом теперішня критика про драматичне мистецтво має інші критерії оцінок.

Світова драма перейшла закономірний розвиток. Від великих драматургів Шекспіра, Корнеля, Расіна, світова драматургія пройшла через сантименталізм, романтизм, реалізм і у наших часах бачимо зворот до філософсько-психологічної драми, основний інтерес якої спрямований до вічних проблем містерії світу, людини та її буття. І хоч наука робить тепер чуда, а людина повна є подиву для цих чудес, все ж не оминути їй вічних парадоксальних проблем правди-неправди, любови-ненависти, смерти-безсмертя, долі-призначення, словом, — сенсу бутя людини на землі. Людина не збагнула цих загадок, вона навіть не наблизилась до розуміння всесвіту, хоч і як вона є тепер близько до розкриття таємниці буття на інших планетах.

Бертольд Брехт, сучасний німецький драматург, вніс у драматичне мистецтво нові поняття. Брехтові драми, разом з соцреалістичними, мають на увазі не саме „мистецтво для мистецтва", але ясно окреслені політичні цілі, — змінити соціяльні відносини в світі. Підмічуючи зло в житті людей, що живуть в різних політичних системах, Брехт і соцреалісти підають у драмах розв'язку конфліктів у житті через соціяльне зрівняння людей.

Але Леся Українка ще на початку 20-го століття, та й більшість сучасних світових драматургів, доказують, що розв'язка соціяльних проблем не заспокоїть людини в її вічнім змаганні до розгадання антологічної містерії життя. Парадокс життя людини — бути всім і нічим одночасно каже їй бути гордою на себе, бунтуватись проти Бога, але разом з тим почувати свою безсильність, безпомічність перед безконечною силою і необмеженою любов'ю Бога. Тому й у комуністичному раю, коли всі соціяльні протиріччя не існуватимуть, основна проблема людини, — її самотність, смерть, містерія світа, змагання до краси, добра, правди завжди будуть турбувати людину.

„Кассандра" саме і є цією драмою, що зосереджена над проблемою правди-неправди в житті людини. О. Білецький, назвав цю драму „трагедією правди". Фабула її відома, — це грецький міт про прекрасну Гелену, троянського коня і зруйнування Трої. Мистецька вартість поеми не у фабулі. Багато поетів користуються нею. Але Леся Українка використала міт оригінально. Вона зробила постать Кассандри центральною. Складна філософія про змагання і любов людини до ідеалу правди виведена в образі Кассандри. Трагізм пророчиці в тому, що вона правду тільки бачить, але вона безсильна щонебудь змінити в житті тих, які від цієї правди повинні б втікати. Цим і доказує поетка, що поза матерією і фізичними фактами існує щось багато ширше, поза політикою є метафізичні питання, а поза інтелектуальним світом науки є пристрасті й почування людини. Поруч любови до правди й батьківщини, пророчого дару і героїчної витривалости „дивитись правді в очі". Кассандра вразлива на людське горе, вона не змогла опустити меча на шию шпигуна Сінона, який і згубив Трою, бо їй не були чужими співчуття, ніжність жіночої душі. „Трагедія правди" у переживаннях Кассандри комплікується ще й філософією прометеїзму. Пророчиця вірить у Долю, темну і

страшну богиню, сліпу, невблаганну, якій чужими є ласка чи співчуття. Але одночасно Кассандра не може шанувати богів, коли вони є тільки рабами Долі, вона боронить прав жінки як особи. Усі персонажі докола неї; — Гелен — прагматист, керується гнучким і тонким „фригійським розумом", якому байдуже до правди й до долі свого народу, з-за особистої користи він готовий зрадити батьківщину; Гелена — протиставлення Кассандри; врода її гасить іскру Прометейового вогню в живій людині, вона вбивча як смерть і тому стається причиною руїни Трої; Поліксена знає тільки особисте щастя; Андромаха типова жінка, охоронниця домашнього вогнища! Парісові жінчині пестощі дорожчі за честь, свободу батьківщини, а навіть саме життя; Ономай Деїфоб, Долон далекі від діялектики думання, вони втікають від аналітичної думки. Тому й незрозуміла, самотня і трагічна серед цих людей і ситуація Кассандри, тому й трагізм її тим більший, що вона є тільки спостерігачем життя, нічого в трагізмі змінити не може. Таке є ідейне тло „Кассадри".

Представлення „Кассандри" відбулося вже двічі в Торонті (2 і 9 квітня) при вщерть виповненій залі. Виставу дав відомий вже з інших вистав драматичний ансамбль „Заграва", режисером якої тим разом був Брій Бельський. Ролю Кассандри грала Н. Тарнавецька, Гелена — М. Лялька, Андромаху — Н. Теліжин, Деіфоба — Т. Парченко, Паріса — Г. Крушельницький, Ономая і Сінона — В. Довганюк, Долона — В. Кушніренко, а всі інші ролі виконували молоді адепти сцени: Поліксена — Х. Туркевич, Гелена — Р. Дольницька, Левке — Б. Савчак, Хрузе — О. Ліщинська, Креуза — С. Шелепинська, Клімена — В. Дудин, 1-й вартовий — Р. Тарновецький, 2-й — А. Ґеник-Березовський, Агамемном Атрід — І. Кушніренко, Менеляй Атрід — А. Ільків. За танок відповідала Леся Білошицька, за костюми — Сату, за бутофорію — Яців і Бурачок.

Вичерпної характеристики гри окремих артистів та цілої постави драми годі дати в цій короткій статті. Теоретично можна бажати собі більшого демонізму в пророцтвах Кассандри, більшої зміни в голосових тонаціях, в зовнішніх рухах, підкреслення драматизму її ролі в зовнішньому вигляді (волосся, одяг), більшої досконалости у техніці подавання голосу в Гелена, більшої індивідуалізації образів Гелени, Поліксена, навіть у рабинь, що було в задумі драматурга. Не говоримо вже про декорації,

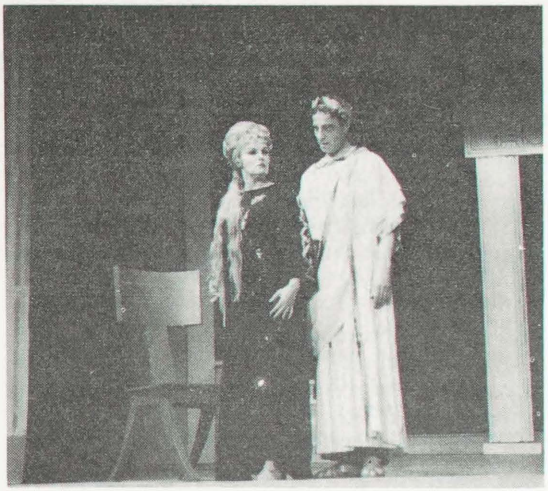

Сцена з „Кассандри" в Торонті.

які в „Кассандрі" відіграють особливу ролю. Кольори драми зазначені в діялогічній мові, вони відповідають змістові й переживанням персонажів. Кольори чорний, багряний, червоний, пурпуровий, золотий і срібний складалися на орнамент згідно з бажанням поетки, але обмеженість інших технічних можливостей декорації, виведення чисельніших груп троянок, троянців, рабів і рабинь та вояків не дозволили показати драму в тій монументальній простоті, яку відчуває читач, читаючи „Кассандру". Поставі бракувало стилю.

Та це й не найважніше у драматургії Лесі Українки. Вартість і краса її драм у діялогах, у турнірах поетичного слова, яке убране у коротку прецизну форму афоризма, стається немов гострим мечем в устах Кассандри і Гелена головним чином, які воюють словами з такою самою силою, як і вояки на полі бою мечами. Краса діялогів в Кассандрі підкреслена протиріччям правди й неправди, якими керуються в житті — з одного боку Кассандра, а з другого всі інші персонажі. Слово в обороні правди в устах Н. Тарнавецької звучало щиро переконливо, акторка зуміла тримати увагу глядача в напруженні. Вона подавала його вміло по-мистецькому вживалася в нього. Глядач міг любуватись його красою. В цілому вистави сповнили своє велике завдання — дали духовий корм публиці. Своєю великою жертовністю і любов'ю до драматичного мистецтва члени ансамблю „Заграва" дали змогу дістатись великим і глибоким роздумам Лесі Українки зі сторінок книжки у життя на сцені. Бажаємо успіхів і чекаємо дальших вистав. **Т. Горохович.**

Наталія Кібець

По країні наших батьків

ДО РІЧНИЦІ НАРОДЖЕННЯ ПЕТРА МОГИЛИ

Подорожуючи по країні батьків і будучи в Києві, ви не знайдете славного імени ПЕТРА МОГИЛИ ні пам'ятника, ні вулиці, хоч він причинився до розвитку культури й освіти в Україні.

З нагоди 370-річчя від дня його народження і 320-річчя з дня його смерти в додаток до матеріялів, які я подаю про Україну, хочу звернути вашу увагу, мої юнні друзі, на цю високу особу.

Петро Могила народився — 21 (31 за стилем того часу — латинського календаря) грудня 1596 року. Він походив з родини багатих молдавських бояр Могил. Батько його Симеон Могила був господарем Валахії (1601-1602 рр.) Волощина — обл. в Румунії, а потім Молдавії (1607-1609 рр.). Родичі Петра Могили, батько і дядьки були православної віри, перебували в тісних зв'язках з Львівським братством, давали йому велику матеріяльну допомогу на будівництво храму Успіння, який і досі прикрашає Львів і зветься „Волоською церквою". В школі Львівського братства і виховувався Петро Могила, там він здобув палку приязнь до українського народу та його культури. Освіту Петро Могила продовжував у західно-європейських університетах, тому і не дивно, що він, крім староруської та польської мови, досконало володів класичними — грецькою та латинською знав також західньоєвропейські мови.

На 24 році життя Петро Могила, перебуваючи на військовій службі, брав участь в битві з турками в Молдавії. Щаслива доля вивела його з того побоїща і Петро Могила з'являється в Києві, і знаходить притулок у Печерському манастирі, приймає чернецтво.

Після смерти архимандрита Захарія Копистенського відомого вченого і письменника, Петро Могила 21 грудня 1627 року, в день 31 року свого народження приймає сан архимандрита Києво-Печерської лаври.

За короткий час він розвинув широко видавничу діяльність Лаврської друкарні, заснованої Єлисеєм Плетенецьким 1616 р.

Культруно-освітню діяльність того періоду завершує він відкриттям 1631 року школи вищих наук при Києво-Печерському манастирі. Того ж року помер відомий культурний діяч і письменник, київський митрополит Іов Борецький, який в усьому підтримував Петра Могилу й сприяв його діяльності. Популярність Петра Могили на той час була настільки велика (був затверджений Владиславом IV королем польським Митрополитом Київсько-Галицьким), що він домігся рішення сейму і короля про скасування утисків над українцями православної віри, зрівняння їх у правах з уніятами та повернення їм майна, привласненого уніятами та католиками.

Ці заходи мали велике суспільно-політичне значення в житті України. Петро Могила всі свої прибутки за чини архимандрита Києво-Печерського манастиря, та митрополита й патріяршого екзарха всієї України та Білорусії віддав справі освіти й піднесення культури. Першим його клопотом було поширення письменності серед народу — всі свої надії в цьому напрямкові він покладав на освічені кола найбільших культурних центрів Києва, Львова, Кам'янця-Подільського, Винниці, Острога та міст Білорусії, де існували братства. Школи цих братств готували вчителів для нижчих парафіяльних шкіл. Вищою школою була Києво-Братська Колегія заснована 1615 року за допомогою Петра Конашевича-Сагайдачного. В 1632 році були об'єднані Братська школа на Подолі з відкритою 1631 р. Києво-Печерською. Злиття цих закладів сприяло поліпшенню виховання молоді. Об'єднаний учбовий заклад стали називати Киємо-Могилянською Колегією.

Викладання в Киємо-Могилянській Колегії велося на рівні західно-європейських вищих учбових закладів. Через кілька років після об'єднання двох шкіл Петро Могила послав групу вчених із своїх вихованців для педагогичної та наукової діяльности в Молдавію і Валахію. Навіть пропонував царю Михайлу Федоровичу послати учителів також у Москву.

Київська Колегія у могилянський період виховала багато культурно-освічених діячів. Серед них були талановитий оратор Ісайя Трофимович Козловський, автор численних віршів і передмов до книжкових видань Тарасія Земка, професори і ректори Колегії, Сафроній Почаський, Іоникій Галятовський, митрополит і письменник часів Богдана Хмельницького Сильвестер Косов, автор історичного твору „Синопсис" Інокентій Гізель, відомий перекладач Арсеній Сатановський та багато інших.

(Докінчення на стор. 13)

ДАРУНОК УКРАЇНСЬКИМ БАТЬКАМ

А. Горохович. „Батьки і діти". Вінніпеґ — 1965 — Торонто. Накладом Союзу Українок Канади з фундації ім. Наталії Кобринської.

„В пошані пам'яті незабутньої мами". Коротка, але сповнена чуттям і змістом, присвята. Нею відкривається цікава книжка „Батьки і діти". Авторка — Тоня Горохович, відома українцям Канади й Америки бесідниця, досвідчений педагог, вихователька дітвори і молоді.

Пам'ять про матір — найглибша, найдорожча. Не випадково присвятила авторка свій твір мамі, з ім'ям якої пов'язані милі спогади і про дитинство, і про юність, і про перші радощі й печалі...

...Ще з немовляти, в ранньому дитинстві ніхто інший — мамуся — навчала доню рідної мови, глибокої віри в Бога, прищепила палку любов до України, її народу, звичаїв, культури. Вона ж — та ласкава і незрадлива материнська рука — спрямувала Тоню на правдиву життєву путь, на шлях праці для добра свого народу, дітвори, молоді...

Не переказуємо життєпису авторки, вміщеного напочатку книги, хоч він і цікавий і повчальний. Згадаємо одну важливу рису. З молодих літ працюючи на народній ниві, почавши від рідної Волині і кінчаючи Канадою, Тоня Горохович невпинно підвищує і поширює свою освіту. Останньо вона закінчує працю над тезою з української літератури у відділі славістики при Оттавському університеті.

Давно вже назріла потреба книжки з питань виховання і, використовуючи свій довголітній досвід, її написала А. Горохович. Мова твору — добра, приступна широкому колові українського читача, головно ж — матерям. Та все ж найважливіше — зміст, ідея твору.

Про „вічність" проблеми виховання авторка пригадує нам майже від початку:

„Виховання старе як світ, воно і складне як саме життя, бо предметом його є людина, її духовість, характер, воля, інтелект, почування".

Тоня Горохович — добре освічена, вона думає, читає, вміє пильно спостерігати навколишнє життя, захоплено працює з молоддю. Та головна її риса — здібність узагальнити, систематизувати і пов'язати свій досвід з сучасністю — з життям українських родин на чужині „у розсіянні сущих".

Живемо в добі атома, автоматизації, невпинного розвитку електронної техніки. Бурхливий науковий і технічний прогрес за останні 10 років призвів до нечуваного досі в історії зросту матеріяльного добробуту населення західнього світу. І саме на цьому тлі, як ніколи раніш, загострилася проблема виховання дітей і молоді, зросла загроза національного й духового занепаду молодого покоління.

Справа виховання дітей — подвійно складна в українських родинах, що по Другій Світовій війні ось вже третій десяток років живуть і працюють в умовах чужонаціонального, і іншомовного оточення. Сили асиміляції, безвірництва, аморальності, злочинства вперто діють проти нас, а особливо — молоді, дітей.

Не раз порушує ці питання авторка у своїй книзі „Батьки і діти". На стор. 16-й читаємо:

„...Занадто складні обставини сучасного нашого життя настільки ускладнили виховання, що треба глибокого знання і багато любови до справи, віри в успіх, щоб не піддаватися зневірі..."

Щодо віри в успіх виховних старань авторка поділяє українських батьків на такі групи:

„1) ...таких, що зв'язані з українством тільки слабим сантиментом, який зникає під впливом найменшого подуву;

2) таких, що беруть участь у громадському житті, що носять у своїх серцях український патріотизм, але які не вважають потрібним плекати його у своїх дітей;

3) справжніх патріотів, які не тільки самі вірять у можливості збереження своїх дітей при українстві, але й своєю вірою впливають на середовище".

Вчитаймося, вдумаймося у ці рядки! Кожний з нас, батьків, впізнає себе і безпомилково скаже (хоч, може, і не вголос!), до якої саме групи належить!

Неможливо, навіть коротко, передати зміст цінної праці Тоні Горохович. Виклад теми послідовний, окремі розділи дуже добре пов'язані між собою. Авторка порівнює сучасне з давноминулим, наводить думки кращих мислителів людства про виховання молоді, про ролю батьків.

Ось складне, болюче питання: духова єдність (стор. 18-19). Як зберегти духовий зв'язок з дітьми? Чи ж багато з нас, батьків, віддає досить часу задушевним бесідам, розмовам з дітьми на національні, моральні, релігійні теми? Дійсність стверджує, що часто ми навіть

не здатні примусити себе до такої бесіди! Скоріше віддаємося буденним, матеріяльним справам, а про душу дитини — забуваємо. І це не зближує нас із дітьми, а відсуває все далі.

Ще одне лихо: чимало батьків боляче, глибоко переживають „моральну" і „національну" втрату своїх дітей, а як заподіяти цьому — не знають. Де ж причини? Їх — багато. Та головна чи не в тому, що частенько батьки не вміють чи просто не бажають аналізувати не лише дитячої, але й своєї власної поведінки. В наслідок — губиться в родинах духовий зв'язок, зникає духова єдність батьків і дітей.

Кілька тижнів тому одержав я листа від давнього приятеля, українського лікаря. Одне місце в цьому листі особливо цікаве. Це ніби „жива ілюстрація" до книги „Батьки і діти". Батько двох гарних донечок — 16 і 17 років, мій приятель відверто оповідає про свою журбу і ніби не бачить виходу з положення. Ось що він пише:

„. . . Донечки наші не погано вчаться (старша навіть вже п'ять років є на дошці пошани, бо все має на „відмінно")... Одначе ,найбільшою проблемою є те, що чим більшими і старшими вони стають, тим менший контакт мають з батьками. Правда, дівчата ходять до суботньої української школи, вдома ми розмовляємо з ними тільки по-українському і т.д... Одначе, цього ще замало, щоб мати з дівчатами якийсь ближчий духовий контакт, і це тепер є чи не найбільшою моєю журбою. Знаю, що серед родин інших емігрантів воно також не набагато краще, проте це мене мало тішить...".

Лист приятеля примусив мене замислитися. Він — лікар. Напевно, не одного хворого врятував від фізичної смерти, добре знає ліки на людські немочі. Але цей лікар, добрий батько, свідомий українець, відверто журиться, що втрачає духовий зв'язок зі своїми дітьми, не знає, як бути.

Що порадити приятелеві? Написав, щоб він і дружина уважно прочитали книгу „Батьки і діти", — зокрема — розділи „Духова єдність", „Вартість єдності поколінь" та ін. І не лише прочитали, а таки добре простудіювали, зосередилися, вдумалися...

Можна сміливо стверднти, що нема в світі родини, яка не мала б більших або менших клопотів у вихованні дітей! Але ніяка найкраща книга не зможе „магічно" подолати труднощі у вихованні дітей. Проблема виховання — не якась собі сума певних формул чи правил, що їх треба лише завчити і сліпо керуватися ними. Це не зовсім так. Звернімося до цікавого розділу „Виховання і щастя людини". На стор. 35-й читаємо:

„Виховування — це мистецтво... вимагає вкладу серця і всіх духових сил... Ми всі вчимо себе взаємно кожного дня, в кожному середовищі. Вартості виховників залежать не так від того, наскільки вони розуміють виховні цілі і свою відповідальність, але найбільше від того, наскільки спроможні вони стати прикладом для своїх вихованців.

І хоч виховання найскладніше з у с і х творчих процесів, проте воно приносить найбільше щастя людині."

Добра атмосфера в сім'ї, лагідні співвідносини батьків і інших членів родини — це чи не найважливіший чинник до формування здорових, духово сильних і стійких дитячих характерів.

На стор. 37-й читаємо:

„Всі знаємо такі доми, де кожний себе добре почуває, де приємно проходить час, де відпочивається серед цікавих розмов, приємної атмосфери і щирих людей. У таких домах — лад і порядок не тільки у зовнішньому вигляді хати, але й у цілій системі щоденного життя, у цілості взаємин поміж членами сім'ї".

Скільки правди в цих словах! А чи ж багато серед нас таких родин, де „. . . відпочивається серед цікавих розмов, приязної атмосфери і щирих людей?" Багатьом з нас не вистачає добродушшя, щирості у відносинах між собою, і у ставленні до дітей! Та й у громадському житті бракує тої справді людської задушевності і взаємопошани один до одного. А саме ці риси поведінки такі важливі і потрібні для нашого спільного добра, для гарного прикладу дітям.

. . .Дочитуємо цікаву книжку, і чомусь стає шкода, що вона скінчилася. Знов і знов, як до приємного чистого джерела, повертаємося до початку, до найцікавіших розділів...

Варто і корисно, щоб якнайбільше українців прочитало твір „Батьки і діти". В ній побачимо самих себе, наші щоденні турботи і старання. В ній дістанемо пораду, як старатися зберегти себе і дітей наших національно: мову рідну плекати, віру, культуру!

Маємо бути дуже вдячні авторці — Тоні Горохович і Союзові Українок Канади, які доклали багато зусиль і часу, щоб книга „Батьки і діти" побачила світ. Це — справді милий дарунок українським батькам — і молодшим, і старшим!

Микола Смирнів.

ПРОВЕДЕНА ПРАЦЯ В КОРИСТЬ ЖУРНАЛА

Перед нами знову поважний спис місцевостей, в яких проведена праця в користь журнала „Промінь". Тут ми зустрінемо референток відділів, людей доброї волі, які піднялись цього важливого обовязку, посвячують свій час, щоб справа журнала не спинялась у своїй роботі. Хто знає, як би довелось боротись з труднощами видання, коли б не ця посвята референток, пожертви читачок і піддержка відділів. Останніх кілька місяців все піднеслось в цінах — і папір і друк і пошта — журнал залишає стару ціну, бо хочемо дати можливість всім нашим читачкам читати його, а ті, що мають можливість самі дають з доброї волі.

Цим самим звертаємось до тих місцевостей, які ще не провели в себе цієї важливої праці в користь журнала, зробити це перед нашим зїздом. Присилайте Ваші звідомлення завчасу, бо журнал друкується лише раз у місяць.

Гамільтон, Онт. — Відділ ім. Л. Українки, реф. М. Пилипяк переслала на відновлення передплат і пресовий фонд $87.00.

Едмонтон — Пані Марія Гарасим на відновлення передплат $12.00.

Саскатун — Відділ ім. О. Кобилянської, реф. журнала М. Дорош переслала на прес. фонд з різних підприємств $74, на передплати $60.00, за значки М. Бек $25.00.

Вернон, Б. К. — Відділ ім. Княгині Ольги, реф. Една Несміла, на передплати $8.00.

Едмонтон — Відділ при Катедрі Св. Івана, реф. К. Міськів переслала з чайного прийняття на прес. фонд $45.00, і передплату.

Шіго, Саск. — Пані Марія Купровська на передплату й прес. фонд $18.00.

Ст. Кетеринс, Онт. — Відділ ім. Л. Українки, за значки М. Бек, Т. Демяненко переслала $8.00.

Ванкувер — Відділ ім Л. Українки, Д. Мастюх, реф. переслала на передплати і прес. фонд 17-го квітня $21.00.

Норт Сорі, Б. К. — Пані С. Демйон придбала одну нову передплатницю.

Ошава, Онт. — Пані В. Кузьменко на передплати й прес. фонд $17.00.

Донвел, Саск. — Відділ ім. О. Кобилянської, реф. Л. Процишин, на передплати $20.00.

Реджайна — Відділ ім. Доньки України, реф. М. Юзик переслала 28-го березня і 12 квітня на передплати $25.00 (1 нова).

Гамільтон — Пані Н. Пенюк на передплати $8.00 (1 нова).

Монтреал — Відділ Доньки України, М. Нема переслала на передплати й пресовий фонд $62.00, (одна передп. нова, раніше 6, разом 7).

Гефорд, Саск. — Відділ ім. Басарабової, реф. добр. П. Мельник на передплати $24.00 (1 нова, раніше 3, разом 4).

Йорктон — Відділ ім. О. Пчілки, реф. С. Ригус, передплати й прес. фонд $20.00.

Норт Бетлфорд — Відділ ім. Л. Українки, добр. Г. Зузак, на передплати $11.00.

Ту Гилс, Алта. — Відділ ім. Л. Українки, кор. секр. П. Мулька переслала на передплати й пресовий фонд $81.00.

Тайні, Саск. — Пані Д. Гриньків на пресовий фонд і передплати (1 нова) $23.00.

Гилберт Плейнс, Ман. — Пані Ірина Талпаш на передплати (1 нова) $8.00.

Реджайна — Відділ Доньки України — А. Мудра переслала $22.00 на пресовий фонд з свята Л. Українки.

Виндзор, Онт. — Відділ ім. Л. Українки, А. Панчук на передплати й пресовий фонд $19.00.

Едмонтон — Пані Г. Данилюк на передплати й прес. фонд $18.00.

Вінніпег — Відділ ім. Княгині Ольги, реф. С. Пелех на передплати $8.00.

Вінніпег — Відділ ім. Л. Українки при Катедрі Пресв. Тройці, реф. журнала доручила на передплати й прес. фонд $43.00.

Флин Флон — Пан В. Перепелюк переслав нову передплату, раніше 22, разом 23.

ДО РІЧНИЦІ П. МОГИЛИ, З СТ. 10

Петро Могила ввійшов в історію української культури також, як визначний письменник. Його перу належать кілька десятків творів, надрукованих в різних містах, а найбільше в Київсько-Печерській друкарні. Петру Могилі належить заслуга, щодо відбудови, реконструкції та реставрації пам'яток стародавньої архітектури та мистецтва. Йому маємо дякувати за Київську Софію, красою якої ще й зараз захоплюються чужоземні мандрівники. На території старокиязівського міста було реставровано церкву XI ст. (Трьохсвятительську), що стояла в садибі по вулиці Десятинній. Було піднято з руїн і оздоблено фресками церкву Спаса на Берестові, яка й тепер залишається пам'ятником, взірцем староруської архітектури.

На одній з фресок настінного розпису можна побачити портретне зображення постаті Могили.

Тоді ж відбудовано Михайлівську церкву Видубецького манастиря, де на початку XII ст. створено „Повість временних літ".

Більшість відновлених Могилою споруд Киева й донині розповідають нам про велич історичного минулого нашого народу, про славні традиції його культури.

Як бачимо, багато зроблено було ним для України, але до цього часу не зібралися ще увіковічнити ім'я зачинателя вищої освіти на Україні. Наїзднікові то непотрібно, а яничарам навіть небезпечно. Для них вся культура почалась „от матушкі Расеї", вони навіть літописи Київської Русі зазначають російськими, забуваючи про те що в XI столітті існувала не Росія, а Київська Русь. А це, не одне й теж!..

Міннеаполіс, Мінн.
Грудень 1966 р.

До розділу „Запорізький дуб" в числі 2 журнала з лютого: Справляємо друкарську мохибку — на стор. 11, в другій колонці, в 5 і 6 рядку згори має бути: По смерти Богдана Хмельницького (8 серпня 1657 р.) **Редакція.**

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

Відділ ім. О. Кобилянської — Саскатун, з підприємств $74.00
Відділ Союзу Українок при Катедрі Св. Івана — Едмонтон 45.00
Відділ ім. Л. Українки — Гамільтон, Онт. 30.00
Відділ ім. Доньки України — Реджайна 22.00
Пані П. Саламандик — Едмонтон 15.00
Пані Евдокія Школьна — Едмонтон з нагоди 80-ліття уродин 10.00
Пані Марія Купровська — Шіго, Саск. 10.00
Відділ ім. св. Анни — Форт Френсес, Онт. 10.00
Відділ ім. О. Кобилянської — Вінніпег 10.00
Пані Г. Данилюк — Едмонтон 6.00
Пані Маруся Бендас — Норт Бетлфорд 6.00
Пані К. Маліцька — Норт Бетлфорд 5.00
Пані Л. Івасюк — Едмонтон 5.00
Пані Н. Мельничук — Едмонтон 5.00
Пані М. Фербей — Едмонтон 5.00
Пані Йоанна Дженис — Едмонтон 5.00
Пані Ольга Котуляк — Васетна, Алта 5.00
Відділ ім. О. Пчілки — Форт Вілліям 5.00
Відділ ім. Л. Українки — Монтреал 5.00
Пані М. Білик — Борден, Саск. 5.00
Пані Е. Фушанська — Торонто 5.00
Добр. Е. Кокорудз — Етелберт, Ман. 5.00
Пані А. Журавецька — Да Па, Ман. 5.00
Пані Ф. Галябар — Торонто 5.00
Відділ ім. Доньки України — Монтреал 4.00

По 2 дол. — Л. Пасинек Форт Вілліям, К. Соснищька, Марія Радчук, Анна Тхір — Монтреал, Р. Колісняк, Р. Ґовда — Едмонтон, Марія Трач — Вінніпег, Ольга Бишоп — Ніягара Фалс, Л. Новосад — Саскатун, А. Синьків — Ґарленд, Ман., Леоніда Йопка — Торонто, В. Кузьменко, Н. Шевченко — Ошава, А. Полович — Ватсон, Саск.

По 1 дол. — М. Костюк, добр. О. Сацевич, Т. Василенко, І. Гриценко — Ванкувер, Г. Р. Осьмак — Брентфорд, Катруся Міюшкович — Ст. Влир Шорс, Миш., Марта Стеранка — Стінен, Саск., К. Малиш, М. Школяр, Ю. Мельничук, П. Малицька — Едмонтон, А. Ґулевич, Ксеня Пукас, П. Хомик, М. Сметанюк, Р. Темертей, М. Пришляківська — Монтреал, Т. Дикун — Ґардентон, Ман., Анна Лазарович, М. Е. Залещук, А. Король, А. Катрусяк — Саскатун, О. Фестрига — Гамільтон, добр. Е. Труфин — Флин Флон, П. Бігун — Реджайна, А. Семотюк, А. Бабинець, Е. Угринюк, М. Боянівська — Вінніпег, Л. Мулевич, Торонто, О. Манько — Ошава, Ю. Нема — Ст. Кетеринс, відділ ім. Л. Українки — Росборн, Ман., добр. П. Блажук — Н. Сорі, Б. К., Марія Костів — Ґримзбі, Ю. Клемба — Лашін, А. Залещук — Йорктон, А. Малиш — Вернон, Б. К., С. Ємчук — Содборі, Онт., О. Хонько, Ґ. Фуштей, М. Чернівчан, П. Мулька — Ту Гилс, Алта, М. Нема, О. Бурак — Монтреал.

По 50 ц. — Н. Коноплів — Миннеаполіс, Минн., А. Велигроцька — Юніонвил, Онт.

В память мого мого батька бл. п. Івана П. Лабюка складаю на навянучий вінок — пресовий фонд журнала „Промінь" $15.00.

Докія Гриньків, Тайн, Саск.

На невянучий вінок в пам'ять мого незабутнього батька бл. п. Федора Рудачека, складаю на пресовий фонд журнала „Промінь" 5 дол.

Іванна Дженис, Едмонтон.

На невянучий вінок в пам'ять мого незабутнього дорогого мужа, учителя, бл. п. Василя Купровського, який упокоївся 23 січня 1967 р. на 55-тім році свого життя, складаю $10.00 на фонд журнала „Промінь".

Марія Купровська, Шіго, Саск.

На невянучий вінок в память мого дорогого мужа, бл. п. Василя Саламандика складаю на журнал „Промінь" $10.00.

Разом з тим залучую $5.00 замість карток подяки всім тим моїм приятелям, рідним і знайомим, які відвідували мене в шпиталі, які обдаровували мене та приносили мені слово розради: Всечесним отцям Катедри Св. Івана, отцям церкви Св. Андрея, всім членкам засилаю мою сердечну подяку.

Параня Саламандик,
10951-79 Ave.,
Едмонтон, Алта.

Замість вінка на свіжу могилу бл. п. Петра Демійона з Норт Сурей, Б. К., який упокоївся 24 січня 1967 р. висилаю $5.00 на журіал „Промінь". Покійний полишив у смутку дружину Кароліну (з дому Горбай), дочку Леонору, зятя і двоє унуків.

Сестрі Кароліні висловлюю щире співчуття по втраті чоловіка і дітям батька, а бл. п. Петрові хай буде Вічна Пам'ять. **Катерина Маліцька,** Норт Бетлфорд, Саск.

В шосту річницю смерти наших дорогих родичів, бл. п. Дмитра і Марії Фербеїв, замість вінків, складаємо на пресовий фонд журнала „Промінь" $15.00.

Доньки — Леся Івасюк, Наталка Мельничук і Мирослав Фербей — невістка. —
Едмонтон.

На свіжу могилу мого найдорожчого брата, бл. п. Михайла Палагнюка, який відійшов від нас на вічний спочинок 15-го жовтня 1966 року складаю нев'янучий вінок на журнал „Промінь" $5.00.

Марія Слоновська, Ґарланд, Ман.

В пошану світлої пам'яті моєї дорогої незабутньої матері Варвари Дирбавки у треті роковини її смерти складаю на пресовий фонд журнала „Промінь" $5.00.

Михайліна Білик, Борден, Саск.

В пам'ять мого незабутнього мужа. бл. п. Дмитра Данилюка, який відійшов у вічність 1-го січня 1961 року, складаю на прес. фонд журнала „Промінь" $5.00. Покійний любив читати цей журнал, який почав виходити 1960 року.

Олена Данилюк, Едмонтон.

Жіноче Товариство ім. Ольги Кобилянської в Саскатуні складає на нев'янучий вінок бл. п. Д. Олексин $10.00 і бл. п. Г. Улишин $10.00, обидва „вінки" призначені на журнал „Промінь".

Марія Дорош, референтка, Саскатун.

ДОПОВНЕННЯ

До звіту з пров. з'їзду Союзу Українок у Ванкувері, доповнюємо виказ складу заряду провінц. екзекутиви в таких позиціях: Галя Токарик — організаторка, Марія Савіцька — окружна представниця і М. Михайлюк — окружна представниця. **Люба Кут,** кор. секр.

PROMIN

Vol. VIII, 5 ENGLISH SECTION May 1967

CANADA'S CENTENNIAL — OUR OWN PROUD HOLIDAY

By Halyna Melnyk

If you were to take a trip on a magic carpet from communities to towns, from cities to cities and provinces, right across the country, you will find that enthusiasm in the creation of centennial projects has exceeded all your expectations. You will observe how twenty million people are marking this Centennial with projects for young and old, — its everybody's party. You will also find in many instances that women are the backbone of Canada's Centennial celebrations, which are making Canadians part of a unity that will strengthen our country.

Projects cover a wide range. They include giving scholarships to university students, arts and crafts exhibits, festivals and competitions, seminars and conferences, jamborees and educational projects, establishing museums and libraries, beautification campaigns, and countless others that cover a wide range.

One of the most ambitious projects is the Confederation Train, carrying the story of Canada's past. Then there is Festival Canada which is sponsoring a coast to coast program of the performing arts. Plans for a cross-Canada voyageur trip will include close to 2,000 young Canadians in a vast Centenary journey which will take them along the routes followed by the early explorers from coast to coast. The CBC Radio programs are covering the beginning of Canada's vast forest industry to the present when the forest products constitute one of our largest exports, and the effect of the industry on Canada's land, people and industrial patterns. During OLYMPIAD '67, — 700 of Canada's finest athletes will compete in national championship events, ranging from hockey and basketball to skiing and judo. These plans are but a few among hundreds.

Through these various exhibitions, competitions etc., you will realize that art is being introduced to develop a keener sense of beauty and to promote good taste. Music is included in the programs to develop the powers of perception, attention and imagination; literature, — to introduce literary talents and heritages of Canada; sports, — to develop a healthy part of Canadian life, and so on.

Private organizations right across the country are making wonderful contributions. Take the Ukrainian ethnic groups for instance. Everyone is contributing towards the million dollar Taras Shevchenko Foundation, sponsored by the Canadian Ukrainian Committee. Then there is the compiling and publishing of the History of Ukrainians in Canada, and their contributions, sponsored by the Ukrainian Self-Reliance League. The Ukrainian Canadian Veterans Association are publishing a Golden Book as a memorial to Ukrainians who fought for Canada during the two World Wars. The Ukrainian Women's Association of Canada, launched a competition in art and literature which portrays Ukrainian Woman in Canada. The colorful postcards of Ukrainian dolls, the expanding of museums and libraries, the nation-wide convention and publishing of memoirs marking 40 years of the Association, are all part of the Centennial celebrations. Many other Ukrainian groups will have similar projects through the year, the highlights of which is the marking of the 75th anniversary of Ukrainian settlers in Canada.

During the Centennial, you will be made aware of not only encouraging achievements but many depressing factors as well. You will recognize the real problems as poor housing in large cities, low quality commuting services, inadequate education facilities, the lack of enough recreational outlets, etc. The solving of these dilemmas will decide Canada's future. Similar problems you will find, are repeated in each of our organizations.

Perhaps what is needed is a new kind of thinking. A fresh approach with a new sense of purpose should be reawakened. A new breed of leaders will have to be recruited with more sensitive aspirations. Constitutional amendments will have to be drafted to include these new realities. We must work hard to better ourselves, and to improve our system. We must learn to live with change.

In order to accept our role to strive for mutual satisfactory solutions for a better organi-

zation and a better Canada in all aspects, perhaps we need more joint consultive committees to investigate possibilities for improvement and to recommend courses of action.

The association of great cultures, the respective qualities of ethnic groups, the blending of the elements of diversification has moulded the character of Canada. Some groups have misgivings and pet habits but also creative imagination, vividness and a joyful spirit. Others have business acumen, self-reliance and solid determination added to tremendous fighting spirit and a flaming energy. Out of it all emerges a society unique in many respects and speaking between themselves the most important languages in the world. In accepting these differences with tolerance and appreciation of their intrinsical values a new cosmopolitan civilization has been forged. This is what Canada hopes to portray during the Centennial.

And now what potential effect will the Canadian International and Universal Exhibition of 1967 have on the future of Canada? This gigantic operation, the equivalent to the construction of a new city of display, is a widespread accomplishment. One which has required the sustained cooperation of an energetic team of workers, each fitting in at the proper place, their rational planning and proper timing. The 1967 Exhibition coinciding with the Centennial of the Canadian Confederation provides the most fabulous opportunity to foster national unity and present to the rest of the world the refreshing image of a stable country in action.

One part of EXPO'67 is the World Festival — a unique program of the performing arts, sports and spectaculars, and folklorique entertainment from six continents. For six momentous months we will have the most brilliant season of international entertainment the World has ever seen.

From Ukrainian groups across Canada, over thirty-two concerts have been planned for EXPO '67; also a Ukrainian Week with exhibits, shows and films; a Youth Rendez-Vous involving close to three thousand scouts, students etc.; and a Festival of Songs and Dances.

Several National Ukrainian Women's Organizations of Canada are combining their efforts to present a Ukrainian Week of handicraft demonstrations, fashion shows of costumes, music, songs and dances, at the Hospitality Pavilion, during EXPO '67.

If you are in doubt about visiting EXPO '67, how many Canadian Centennial International exhibitions will you have the opportunity to see in one lifetime?

Do visit your churches and the Christian Pavilion at EXPO and thank the Lord that you have been blessed with the opportunity to partake in this celebration.

PRIDE IN UKRAINIAN HERITAGE

"Meet Manitoba" was the theme of a Centennial youth conference which was held in Winnipeg, Manitoba on January 4 and 5, 1967. Papers were delivered on the cultural heritage of the various ethnic groups in the Province. Zenovia Horbay of Roblin, participated in the conference. Her paper was on Ukrainians which we are presenting to our readers. It should be of special interest to our younger readers.

EDITOR.

Mr. and Mrs. Gordon, Mr. Wellard, Honored Guests, Fellow Representatives, Ladies and Gentlemen:

As I now gaze at my audience, wonderful ecstasy overwhelms me, for it is at this moment that I truly feel how fortunate I have been to be selected as one of the Ukrainian representatives at this conference. With deepest sincerity, I thank all those, who have given me this great opportunity to reveal my proud feelings of my Ukrainian nationality.

Since Ukrainian settlement began in Manitoba in 1891, many famous people have credited the Ukrainians with their tremendous contribution to the development of Manitoba, which in turn has resulted in a unified development of Canada. One of the Premiers of Manitoba stated: "The honest toil and clear vision of the early group from the Ukraine has paved the way for thousands of Ukrainian-Canadians now in Canada, who are contributing so noticeably to the agricultural, professional, industrial, cultural, and political life of our province," — and a Prime Minister of our vast nation once stated: "The Ukrainian pioneers should be proud of their contribution to our Canadian nation."

Yes, the two determined, proud men, Vasyl Eleniak and Ivan Pillipiw, hardly realized, as they crossed the wide ocean and half a continent, what greatness would result from their perilous journey. Several years later began the mass Ukrainian immigration to Canada. However, hardships were plentiful — the greatest of which was the lack of education. Finally, an education system, which lasted till 1916, was set up in which the teachers taught both Ukrainian and English to the students. Following this, the Ukrainians were compelled to abolish their lan-

guage in the schools, and to use only the English language. This, however, did not discourage the Ukrainian people from teaching their religion, language, and customs to their children at home and in the churches. In fact, the abolishment of the Ukrainian language encouraged the people to work harder in order to gain the noticeable standing in the Canadian nation, which is present today. The Ukrainians increased the use of their language by establishing a press from which was issued a weekly newspaper called "The Ukrainian Voice." Later, the Ukrainian-Canadian Committee was formed and it appealed for the return of the Ukrainian language in the schools. It was only in 1962 that the Ukrainian language was finally re-established in the Manitoba high school educational system, and, several years later, it became qualified as a university subject. Not only is the Ukrainian language taught in high schools and universities, but it is also offered in a summer course at St. Andrew's College on the campus of the University of Manitoba. I should like to say that I have taken this summer course for the past two years.

Before the Ukrainians immigrated to Canada, religion played the most important role in their lives. Upon entering this new nation, many felt that the establishment of their religion would be an almost impossible feat. Many Ukrainians needed their religion, especially during holidays like Christmas and Easter, in this new land to such a great extent that very often tears of sorrow resulted. Despite the lack of materialistic things, the Ukrainians successfully began their development of religion in Canada in the early 1900's.

The Ukrainian religion has lost none of its traditions up to the present day. The beauty of these traditions is recognized especially on such occasions as Christmas and Easter. The Christmas festivities begin on Christmas Eve. The Sviata Vechera (Holy Supper) commences on the appearance of the first star in the sky. In the middle of the table shines a bright candle placed in the centre of three kolachi (large round loaves of braided bread) representing the Three Wise Men. The Sviata Vechera consists of twelve courses symbolic of the Twelve Apostles. After the Holy Supper, carols are sung by the family around the Yalynka (Christmas tree). Early on Christmas Day, Ukrainians attend church service during which are sung many beautiful carols. Following the Christmas dinner, many people, in small groups, travel all day, from home to home, singing carols, and, in this way, uphold another ancient custom.

With the break of dawn on Easter Sunday, a special Resurrection Service in held with a procession around the church. The whole congregation sings in unison with heightened feeling. At the conclusion of the service, rows of food - laden baskets, with a lighted candle in each, are blessed by the priest. This custom is absolutely treasured in Canada. Following the service, the Ukrainians return home to break the long fast with an Easter meal of consecrated food.

No other music or poetry but that of the native land can give the Ukrainian such a dramatic contrast of emotion. At one time, a person may be shedding tears of sadness to the sweet, slow rhythm of Ukrainian compositions, while, a short time later, the happy, carefree movements of Ukrainian words and music may bring tears of joy. For centuries now, the songs and poetry of the Ukrainians have not been altered and they shall not be altered.

One of the most famous Ukrainian poets was Taras Shevchenko. This man fought for freedom of all people, disregarding their nationality, by writing poems that expressed his true feelings. He died in 1861, but his great works never died. Proof of this was shown when the monument of Taras Shevchenko was unveiled in Winnipeg on the Legislative grounds. The Ukrainians had finally achieved another long dream of publicly commemorating a fellow man, who deserved such great commemoration.

Perhaps many of you have already seen on numerous occasions the great beauty of the embroidery done by Ukrainian women. Examples of this work can be seen in our display at this conference, at the Ukrainian Museum in Winnipeg, and throughout Canada. How proud I am to say that interest in this craft has not only been revived, but is flourishing better than ever! Ukrainian ladies turn out flawless pieces of embroidery which are not only used for interior home decoration, but as a style of wearing apparel. This beautifully embroidered apparel can be seen at many concerts throughout the country, as young Ukrainians delightfully entertain their audiences with their native dances.

Another Ukrainian craft, that many people simply marvel at, is Easter egg-making. Even now in this fast-changing world, this craft still maintains its place of importance. The Lenten Days before Easter find many Ukrainian women sitting, in their homes, patiently and skilfully coloring white eggs with the most delicate and prettiest design possible.

Like every other ethnic group, the Ukrainians also have special foods that they are most noted for. For example, the Ukrainians have three different types of bread: the baba, the kolach, and the Easter Paska (all three which are in our display).

Unfortunately, the fleeting of time has compelled me to discuss only briefly the various aspects of Ukrainian culture. As a Centennial project, the Ukrainian Self-Reliance League will publish a "History of Ukrainians in Canada", which will be available to anyone, who wishes to know more about the Ukrainians and their contribution to the development of Canada.

Zenovia Horbay.

Ів. Іванишин

„МАНІГРАНТКА"

Спомини моєї матері — піонерки

Вже, Богу дякувати, досягає шістдесят літ відколи ми приїхали до Канади. Була то велика зміна для нас, але скільки то змін ще зайшло за всі ці літа!

Сумно було покидати рідне село. Якось страшно ставало їхати в такі далекі світи та й в чужий, незнаний край. Гей, скільки то заходу було, коли ми десь-колись їхали до сусіднього села, а тепер — це ж тисячі миль! Десь-не-колись закрадалась цікавість про цей новий край. Не знати як там буде? Що нам доля принесе в тій чужині? Дехто говорив „Не їдьте, бо вас там дикі індияни вимордують". Страшили нас.

Ціла наша родина рішилась виїхати разом. Мама, тато вже були померли, дочки, сини, зяті і деякі сусіди створили одну ґрупу і так трималисъ разом.

Ми були молоді подружжя в цій родині і мали дволітню донечку Марійку. Їхалось добре поїздом аж до Антверпу, а там всіли на шифу*) і гайда через море. Страшне було те море для тих, що ніколи не бачили стільки води. Куди не глянеш лише гори хвиль, а берегів давно вже не видно.

Поза тим, ще кілька днів прийшлось перебути „морську слабість", нам їхалось досить весело. Ми були всі разом, а до того ще і знайомі односельчани оточували нас на шифі. Мені вже не було страшно. Вже навіть кортіло чимскоріше доїхати. Нім ми виїхали в дорогу, прибув лист від рідні, що виїхала кілька літ раніше до Канади; вони писали, що тепер можна дістати фарми від правительства за дуже малі гроші. Всім було від того весело і ми рахували дні, коли то заїдемо до вуйка.

Не довго тривала моя веселість. Одного вечора наша донечка дуже захворіла. Що ми вже не робили, гарячка не вгавала. До лікаря боялися вдаватись, бо жінки, що з нами їхали говорили: „Що, хочеш аби тобі дитину забрали? Ми тобі поможемо раду дати". І так давали раду, що коли ми прибули до Монтреалу, то вже не можна було дитину більше ховати. Коли ми висіли з шифи, дитину забрали до шпиталю. Решта родини поїхали далі, а я і мій чоловік лишились. Ой, сумно мені тоді було! А що буде, як дівчинка помре. Ми ж такі пляни снували для неї. Думали, в новім краю не буде вона так бідувати як ми. Сльози майже не переставали котитись по моїм обличчі. Одної днини, над ранком, : трохи заснула — бо через ці дні не могла спати. Нараз пробудилась, і бачу — йде мій чоловік, але такий сумний, сумний — коли побачив мене, то лише кивнув головою що зле. Я тільки скрикнула, і зомліла. Наша донечка померла. Ой, не весело нам було їхати далі, а ми мали їхати аж до Саскачевану. Я ніяк не хотіла покидати донечку в Монтреалі, нехай і я умру, аби бути з нею. Та не було ради, чоловік мене трохи насварив і ми поїхали далі. Сиджу, думаю про нашу гірку долю. За що нас так Бог покарав? І так не раз лише вибухну плачем. От привітала мене Канада! Муж сварив мене за плач і не раз я мусіла тиснути свій жаль в собі. Плакала на самоті.

Приїхали ми до рідні, де всі нас очікували і взялись нас розраджувати і потішати. Нас порозміщували по сусідах і оттак при щоденній роботі я почала троха забувати за Марійку. Вуйкова фарма була недалеко ріки і ми ходили ловити рибу майже щодня. Тут ми і корів пасли, було вигідно і цікаво.

Чоловіки поїхали, як то казали, „за духобори" шукати фармів, а ми жінки лишились помагати добрим людям на господарстві. Поїхали вони далеко, на захід, аж через дві ріки і надибали „гомстети" за озером. Наша родина дістала всю землю при купі, бо так мої мама наказували: „Поселюйтесь всі при купі, аби могли одно другому помагати". І так ми зробили. Багато односельчан також забрали фарми в цій околиці і так наші поселенці односельчани майже всі заняли собі фарми одні біля одних.

Пішов рух за возами, волами і потрібними господарськими статками для фармеруванння. А восені ми були готові їхати на нашу власну фарму. Запрягли воли до воза, навантажили своє добро і вйо! Знаєте, яка то їзда волами? — їдеш і їдеш, час іде, але дороги не великий шмат покриєш. До того за возом ще і прив'язана корова.

Осінь була дуже холодна, то ми з чоловіком на переміну мінялись — одно поганяє воли, а друге йде за возом, щоб розігрітись. Вночі розкладали вогонь, а спали на возі. Ранками були приморозки і наш харч замерзав. Не

*) шифа — корабель.

раз не можна було вкроїти хліба ножем, то рубали сокирою.

Заїхали ми на фарму. Ніяких будинків там не було, то ми відразу почали копати яму в підніжжі малого горбка біля річки, що плила поблизу. Викопали, накрили хащами і почали жити в нашім першім домі — буді-землянці. Пізніше накрили кицками, щоб не затікав дощ, а зимою не задувало снігом.

Навесні зорали трохи поля і взялись будувати хату. Рідня і сусіди помагали одні другим. Звозили і тесали осикове дерево — а його було багато поблизу. Чоловіки клали стіни, дах, а жінки місили глину і обмащували стіни. Молодики йшли до озер і косили різоху, щоб було чим пошити дах. Дехто то таки далі накривав дах кицками. Скоро по тім з'явились по безмежнім саскачеванськім степу білі українські хати та біля них інші будинки.

Коли ми перенеслись з буди до нової хати, то нам здавалось, що зайшли до якогось палацу. Хоч підлога була мащена глиною, ліжко, столи і лавки своєї роботи із дощок, то вже бодай були вікна і двері. Коминок був плетений із лози і вимащений глиною з середини і знадвору.

Зимою не було скучно, бо ми часто сходились, хоч найближчий дім був пів милі від нашого. Співали, гуторили і слухали читачів, які читали ґазети і книжки. Мій чоловік привіз багато книжок із дому, бо вмів читати. Багато сусідів, що не вміли читати приходили до нас вечорами і слухали всяких оповідань. Популярні були календарі, такі як „Запорожець", „Загальний" і книжки: „Ґеновефа", „За сестрою", „Козацька помста" та інші. Дехто мав „Канадійського Фармера", але в нас його не було. Зате з появою „Українського Голосу", цей часопис в нашій родині і до нині є в хаті. Я не вміла читати і просила, щоб чоловік навчив мене читати.

Він почав учити, але не докінчив, бо пішов на роботу до цегольні — далеко від дому, — щоб заробити грошей на насіння і всяке інше потрібне на фармі. Я лишилася сама вдома і мала орати поле. Гей, пригадую я собі добре ти двох биків, якими орала! Плуг був ручний, за яким ішлося пішки. Не раз треба було добре натрудитись з тими биками. Як стануть було вперті, то ти роби що хоч, а вони ані руш. Один з них раз поступивсь чогось в бік і в борозні зробився сказ. Ви знаєте? Кожний раз коли ми прийшли до того місця, то той бичисько, якби навмисне, знову ішов у бік і робив новий сказ. Що я вже не заорувала і завертала назад, таки не помогло. Я так і закінчила орати, що мусіла ті скази поправляти. А комарів, то було хмарами. На голові мусіла носити сітку, що покривала лице і шию, бо інакше не можна було дихати. Цілу ніч горіли окурі, щоб худоба могла спокійно спочивати. Доїти корови без окурів і не довелось би.

Хоч ми не мали всієї, як тут казали, машинерії, то зичили в сусідів, а за те йшли їм помагати орати чи щось інше робити. Всі ми жили дружньо, дружньо й господарили. Той мав сіварку, а другий жниварку і так ішли від одного до другого. Молотільні ще ніхто з наших не мав, то приходили молотити французи і німці, які жили недалеко. Зразу звозили снопи в стіжки і молотили із стіжків. Пізніше, коли вже в нас були коні, то складали снопи в „штуки" і звозили до машини „реками". На зиму, попри купи соломи, звозили овес в стіжки або „оденки", щоб було чим худобу годувати. Годували ті оденки і нас. Зайці приходили до нас вночі, а дикі кури злітались вдень. От я візьму накладу капкани прив'язані до шнурів і є свіже м'ясо, бо кури і заяці дуже добре ловились.

Збіжжя не дуже родило перших кілька років, але вже було щось на продаж, а то і на муку. Зерно мусіли возити возами, або і саньми зимою аж до міста, яких двадцять миль від нас. В тім місті і був млин. Поїхати до міста, то забирало цілий день часу від ранку до ночі. Звичайно, чоловіки збирались разом і фіри їхали разом. Не раз було і по дванадцять фір в одній валці. Діти і жінки нетерпеливо очікували, що тато привезуть з міста. Як ми з дітьми були раз на рік в місті, то була велика оказія. Не завжди чоловіки привозили радість додому. Деякі з них не покинули тої старо-краєвої селянської звички впитись як свиня, а потім приїхавши додому, бити жінку і діти. Не раз жінки он таких „героїв" брали дітей на руки і втікали до сусідів на ніч, або спали між коровами в стайнях. Пиятика, лайка і бійка не принесла нам доброї слави в Канаді на початках. Тягались по судах, а інші люди сміялись з них. Декотрі навіть доносили до уряду, щоб цих людей відослати геть, бо вони непожадані горожани. Перевелось це з часом, але не забулись ті, деколи гіркі, часи.

Зими колись були дуже тяжкі. Великі морози і сильні заметілі дошкулювали людям. Не раз звіється заверюха, що і з хати не можна вийти. Кількоро людей, що їх заверюха застала подалі від дому, так і позамерзали. Наша сусідка пішла до стайні доїти корову, а це бу-

ло увечорі, так і не вернулась жива. Заверюха була така сильна, що вона не могла бачити світла із хати і збдудила. Не могла вже навіть і до стайні вернутись. Знайшли її неживою на подвірю рано. Від тоді, ми прив'язували довгий шнур від хати до стайні, щоб і нам таке не сталося. Одного ранку ми не могли дверей відчинити, бо задуло снігом. Чоловік вибрав вікно і так виліз надвір, щоб відкидати сніг. Подвір'я виглядало гейби покрите воєнними окопами, такі глибокі стежки попрокопували між будинками.

В такі часи всі газети і книжки були попрочитувані ще раз „від дошки до дошки". Курці шукали „оштипків", бо не стало тютюну. Як не було папірків, то вживали тонкий папір, що в нього були завиті нові черевики, а то попросту крутили з газетного паперу циґаретку. А ще як був „гомштат" тютюн, то так було закадять хату, що треба двері відчиняти, щоб свіжого воздуху впустити. В такі зимові дні жінки і діти дерли пір'я на подушки або шили убрання.

З приходом весни всюди ставали води. Доріг не було лише так звані „індіянки" — повні води і болота. Не раз зариється віз аж по оси і витягай як хоч. Довго ми бідували аж доки не зорганізували муніципал. Тоді почали будувати дороги, а фармері відробляли податок, ідучи на шильварок**). Видолини позасипали і вже багато легше можна було заїхати до міста, чи до церкви.

Не думайте що для нас була все праця. Ми також і забавлялися. Люди трималися всіх своїх звичаїв. На Різдво приносили сіно і дідуха до хати, ходили колядувати. Перший день свят всі обов'язково мали бути в „баби", яка жила сама в своїй хаті. На Йордан святили воду, ходили до стайні кропити худобу і ліпили воскові хрестики на дверях і вікнах. На Новий Рік ходили засівати. На Великдень зносили до церкви святити паски, бавились в гаїлки тощо. В понеділок ходили вливати дівчат. Хлопці за те діставали писанку від дівчат. В цей час хлопці будували гойдалку і всі сходились гойдатись. Один сусід, що жив біля великого горба, із своєю молодою жінкою викачували „боґу"***) на той горб, і спускались вниз із шаленою скорістю. Одного разу він не втримав керми, то опинились в лозах, як перекинулась боґа, таки добре гримнули об землю.

Священики приїздили всілякі. Були такі, що давали людям науку, привозили нові українські книжки, але були й такі, що лише за грішми приїздили та ще й людей називали худобою, свиньми і тощо, а головно тоді, коли на тацу не скинули досить грошей. Раз мій чоловік в церкві під час такого казання встав і сказав священикові, що годі так називати людей, бо ми таких залишили в краю. Священик взлостився і сказав, щоб мій чоловік забрався з церкви і більше туди не приходив. Від тоді чоловік не ходив до церкви довгі роки, аж поки не зорганізували тут українську православну громаду. Люди стягались звідки могли, щоб побудувати церкву, а такі чужі попи накидались на них, бо в них доляр був богом.

(Далі буде)

Григорій Коваль

Сонет вічного чекання

Прикрившись стріхою, дрімає біла хата.
Віконце в сад — літами перекошене.
Скородить грядку посивіла мати,
Солодким цвітом яблунь припорошена.

Зідхне, неначе в чомусь винувата,
Й саджає знову щось руками кволими.
А у дворі ж у неї — справжнє свято —
Свайбують білі буслі над тополями.

І крає серце їй пташинний клекіт
То спогадом зажуреним, то втіхою...
Хтось кличе? Ні... В очах багряна віхоля...
На призьбі котики муркочуть і вмиваються...
Заплакала, бо знать не всі лелеки
Із вирію додому повертаються.

ПОДЯКА

Складаю сердечну подяку всім тим, що відвідували мене в шпиталі по операції: лікарям — д-рові Березовському, д-рові Пилипюкові, д-рові Гендерсону і шпитальному д-рові, Всеч. Прот. В. Федакові, о. Павлишину (з Америки), членам родини, що були найбільш діткнені випадком, що й був причиною операції.

Сердечно дякую усім приятелям, знайомим, сусідам та членкам відділів Союзу за квіти, картки, дарунки. Зокрема подяка членкам відділу ім. Лесі Українки за квіти і голові пані Кінар та п. Кінареві за відвідини.

Ольга Ситник, Гамільтон.

**) шильварок — громадська повинність — день праці в користь загалу.

***) малий віз.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

МАМА ВСЕ БАЧИТЬ

Ігор і Сергійко бавилися на галяві м'ячем. Ігор сильно вдарив м'яч ногою. Він полетів у кущі й там загубився. Скільки хлопці не шукали, знайти його не могли. Вони вже потомилися, спітніли, а м'яча ніде не було.

— Ходімо до моєї мами, — запропонував Сергійко. Вона все по очах бачить, може і м'яч знайде.

— Неправда, — заперечив Ігор. — Як же вона може бачити? Вона обманює тебе. Чому ж я нічого по твоїх очах не бачу?

— То ти, а вона бачить. Знаєш, коли я блюдце розбив, вона була в полі. А коли прийшла додому, я старався не показувати їй очі. Вона ж тільки на мить заглянула і відразу взнала, що то я розбив.

Ігор мав сумнів, та все ж пішов за Сергійком.

— Мамо, ану подивись мені в очі, ти там нічого не бачиш? — заклопотано попросив Сергійко.

— А що таке? — злякалася тітка Маруся.

— Ми ганяли, ганяли з Ігорем м'яч, а він і загубився. Може, ти побачиш, куди він подівся...

— А... — з полегшенням зітхнула тітка Маруся і подумала: „Де б вони могли його подіти? Вони гралися на галявині. Там кущі. Більше ніде".

— Ану ще раз подивись на мене, — попросила вона Сергійка. — Не моргай. А тепер ти, Ігор, подивись. — Ігор широко розкрив очі. — Я бачу галявину, кущі. Там шукайте!

Хлопці побігли. Кілька разів

навкарачки облазили чагарник навколо галявини і знайшли м'яч.

— От бачиш, — сказав Сергійко Ігорю. — Мама все бачить...

Єлизавета Зазимко.

Володимир Панченко

ЛИСТ ДО ЖУРАВЛИКІВ

Добрий день,
Журавлики далекі!
Як живеться
Вам на чужині?
Як за вами
Скучили смереки
В нашій
Закарпатській стороні!
Не забудьте
Вчасно прилетіти,
Звити гнізда
В затишку ріки.
Вас чекають
Перші весноквіти,
Вас зустрінуть
Піснею струмки.
Тепле сонце
Піднімається над краєм,
І весна проходить по ріллі.
Прилітайте,
Ми вас привітаєм,
Прилітайте, любі
Журавлі!

ЗАЄЦЬ БЕЗ ХАТКИ

ГРА

У цю гру грає одразу багато дітей. Хтось один буде зайцем, що не має власної хатки, а хтось інший — мисливцем. Цей заєць стає по один бік майданчика, мисливець же — по другий.

На майданчику є багато хаток — це гуртки з п'яти або шести дітей, що стоять кружка, взявшись за руки. У кожній з цих хаток є свій заєць. Гра починається з того, що мисливець кидається доганяти зайця, який не має хатки. Цей, рятуючись, може вбігати в першу-ліпшу хатку. Мисливцеві ж цього робити не можна. Як тільки безпритульний заєць ускочить в хатку, з неї повинен тікати заєць, що був там досі. Мисливець женеться за цим зайцем. Він тікає і собі забігає в якусь хатку, а заєць, що був у ній до того, рятується від мисливця.

І так аж поки мисливець не впіймає зайця. Якщо ж упіймає, то гравці вибирають іншого зайця без хатки й іншого мисливця, і гра триває.

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

З ПРИВІТАЛЬНОЇ ГОСТИНИ
Кадворт, Саск.

Дня 13 січня цього року увечорі зійшлося багато приятелів і знайомих, як також і ближча родина, щоб побажати всього найкращого для панства Ґрибів в їх ново-набутому домі, який вони придбали минулої осени.

Найперше Всеч. о. Т. Славченко, місцевий парох Української Греко-Православної церкви освятив хату церковним чином та побажав панству Ґрибам і їхнім дітям щастя, здоров'я і многая літ прожити в їхньому новому домі, що і всі присутні відспівали їм „Многая літа".

Панство Ґриби подякували отцеві Славченкові за традиційне освячення дому і усім присутнім гостям за таку милу несподіванку для них. Пан Василь Ґриба є по званні фармацевт і має свою власну аптеку в містечку Кадворті, як також є головою місцевої української православної громади. Пан Василь Ґриба як і його дружина Савеля є активними і працьовитими членами в українській громаді в Кадворті, де обоє беруть активну участь в церковнім хорі, а пані Совеля є господинею в жіночому товаристві, а через кілька років була секретаркою. На пам'ятку від усіх присутних гостей, п. О. Заставний вручив господарям

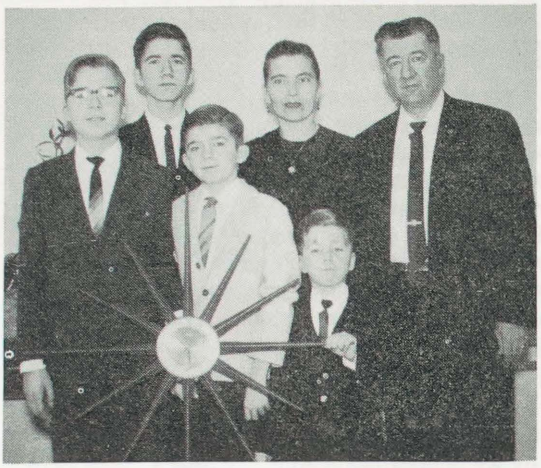

П-во Василь і Савеля Ґриби з родиною.

дому малий дарунок, а саме стінний годинний, який буде прикрасою в їхньому новому домі, як також пам'яткою на ціле їх життя.

В дуже гарній і милій гутірці серед пісень і також оркестри, що її зорганізував пан Василь Тріщук присутні забавлялися до пізньої ночі. В часі забави наші працьовиті господині турбувалися, щоб гості не були голодні і частували усіх смачними перекусками.

На признання заслуговують пані А. Тріщук і О. Заставна, які дали стільки трудів, щоб цей вечір був успішний і пройшов в найкращій атмосфері.

З нагоди цього вечора, який пройшов в гармонійному тоні не забули і за нашу пресу. Переслані $5.00 на кліше і $12.00 на пресовий фонд журнала „Промінь".

Ольга Заставна.

СВЯТО ГЕРОЇНЬ
Норт Бетлфорд, Саск.

За ініціятивою і старанням відділу ім. Олени Пчілки в Норт Бетлфорді, Саск., і при співпраці Сумківців та дітей Рідної Школи відбулося Свято Героїнь, 19 лютого 1967 року.

Святочну академію попередила Панахида, що відбулася вечером в церкві св. Ів. Хрестителя відслужена о. С. Зузаком, який сказав на початку відповідне слово, підкреслюючи важливу ролю жінок-героїнь в історії України.

З церкви всі присутні перейшли до Народного Дому на дальшу програму свята. Голова відділу пані Доця Кіндрачук, відкриваючи свято, привітала присутніх і зясувала ціль свята.

Перша частина була присвячена памяті Лесі Українки. Діти української школи започаткували піснею „О, Україно". Маріянка Новосад віддеклямувала вірш „Пісня". Жіночий хор відспівав „Де серце моє". Опісля слідував реферат „Життя та творчість Лесі Українки", який виголосила Галя Зузак. Вірш „Надія" віддеклямувала Ірина Зузак.

Друга частина була присвячена трьом героїням, а саме: Ользі Басараб, Олені Телізі та Хариті Кононенко. Сумківці відспівали пісню „Журавлі". Реферат про Ольгу Басараб перечитала пані К. Маліцька. „На вічну память Ольги Басараб" віддеклямувала Єлисавета Токарик. Мандоліновий терцет, в склад якого входили пані Савеля Лазарович, Марія Саранчук і Анна Спільчик відограли дві пісні „Україно" та „Ой під гаєм".

Відтак пані Марія Гарасимів прочитала реферат про Олену Телігу. Жіночий хор відспівав „Праця єдина". Спомини про Харитю Кононеко прочитала пані Марія Сохацька. Сумківці відспівали молитву „Боже, Ти край наш хорони".

Всеч. о. С. Зузак у своїм слові, висловив подяку місцевому відділу СУК за їх щиру й віддану культурно-просвітню працю, дав признання дітям і молоді, що взяли участь у цьому святочному концерті, закликав родичів більше дбати про національне виховання своїх дітей, та звернув увагу, щоб і на будуче у всіх наших концертових імпрезах брала участь наша молодь і діти.

На прикінці програми пані Савеля Харко дала заклик до збірки, з якої ввесь прихід в сумі $37.50 призначено на проєкт 100-річчя СУК. Кінцеве слово сказала Доця Кіндрачук.

Галя Зузак.

З ПРОЩАЛЬНОГО ПРИЙНЯТТЯ
Васетна, Алберта

Заходами членок Союзу Українок ім. О. Басарабової, заряду церковної громади, вечером 27-го січня 1967 р. зібрались в домі п-ва Дмитра і Ольги Котуляків 24 родини приятелів, щоб належно попрощати їх з нашої громади. П-во Котуляки виїжджають з околиці Васетна до Едмонтону до ново-набутого дому.

Для нас місцевих це була сумна оказія. Тратили ми не лише добрих приятелів і сусідів, але й взірцеву членку і передову, солідну працівницю та колишню секретарку т-ва. На пості секретарки т-ва пані Котуляк була кілька каденцій. Вона своєю зрівноваже-

ною вдачею здобувала пошану не лише серед приятелів, але й в жіночім товаристві, при якім працювала.

Прощаючи п-во Котуляків, п. А. Швець в імені церковної громади Св. Володимира у Васетна висловив оцінку за їх віддану працю громаді. Пані Е. Легкодух, в імені членок відділу ім. О. Басарабової переказала прощальні побажання. Пані Анна Ванечко вручила на памятку п-ву Котулякам спільний дарунок від жіночого т-ва і церковної громади. а від себе переповіла про її приятельство з родиною впродовж 40 років на фармі і в громаді.

На закінчення п-во Котуляки обидвоє подякували присутнім за прощальне прийняття і на згадку того приємного вечора пані Котуляк зложила скромний дар — $5.00 на прес. фонд „Променя".

Бажаємо п-ву Котулякам всього найкращого в новім місці поселення.

Присутня.

НОВИНКИ З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ
У Волей, Б. К.

В неділю, 26-го лютого наше жіноцтво після Богослуження запросило всіх до парохіяльної залі на перекуску. По тім відбулась коротка програма присвячена памяті Лесі Українки. Програму переводила пані Оля Жук. Вступне слово виголосила добр. Блажук, в якім підкреслила значення Лесі Українки та її поезій. Оля Грицюк продеклямувала „Слово, чом ти не твердая крица?" Пан К. Боярчук дав огляд літературної творчости Лесі Українки. Маруся Блажук продеклямувала „Горить моє серце" і „Соловейко".

Реферат про Лесю Українку та кінцеве слово виголосив Всеч. о. П. Блажук.

***

В неділю 12 березня після Служби Божої відбулась академія-роковини Т. Шевченка. Це свято улаштували спільними силами жіноче т-во і члени церковної громади. По Богослуженні в церкві відбулась Панахида. А в залі програму відкрив вступним словом Всеч. о. П. Блажук. Хор під управою пані А. Залубняк проспівав „Заповіт". Програма складалась з таких точок: Спів — учні рідної школи: „Поклін тобі, Тарасе", „Ой три шляхи", „Думи мої". Церковний хор „Реве та стогне", „Прийшли ми нині, батьку' 'і „На високій дуже кручі". Аком. на піяно панна С. Залубняк. Деклямації сумківок: „На Тарасові роковини" — Соня Кравчук", „До Основяненка" — Маруся Блажук, „Розрита могила" — Оля Грицюк. Дуже гарно деклямували найменші сумківці: „Мені однаково" — Н. Грицюк, „Учітеся брати мої" — Петрусь Блажук, „На свято Шевченка" — А. Антонишко, „Великі дні" — М. Грицюк, „В Тарасове свято" — К. Лисак, „Мені тринадцятий минав" — Давид Лисак. Сольоспів „Ой у полі верба" — Ігор Залубняк. На акордіоні відграли сольо — Давид Крулицький та Оленка Антонішко. Відтанцювали нар. танок сумківці під управою панни П. Гузик.

РІЧНИЦЯ ЖІН. Т-ВА ІМ. О. КОБИЛЯНСЬКОЇ
Вінніпеґ

Жіноче т-во, відділ Союзу Українок при церкві св. Михаїла улаштувало свою 36-ту річницю, яка відбулась 19-го березня 1967 р.

Свято почалось урочистою Службою Божою. Відправляли — парох Всеч. о. С. Сасс та прот. Ф. Керніцький, голова президії Консисторії УГПЦ в Канаді. Церква була заповнена вірними. По Службі Божій відбулась Панахида за померших членок т-ва, а по цім спільний обід, а по нім слідувала програма.

Програму переводила пані В. Ґоряк. Відкриваючи свято, вона розповіла про початки т-ва. Пані Ковалюк покликала до привітів делегаток. Привіти склали такі представниці: Від провін. екзекутиви Союзу Українок в Манітобі — панна Т. Гаврисишин, від Комітету Українок Канади — А. Костюк, Організ. Українок Канади — пані Хам, відділу Лесі Українки при Катедрі — добр. О. Філь, т-ва ім. Ольги Кобилянської при гром. І. Сучавського, пані Копачівська т-ва О. Басарабової при Рідній Школі — пані Мендрус, товариства Л. Українки в Транскона — пані Низник, від громади св. Михаїла голова М. Баранець, Запомогового Братства — В. Копичанський, Канадійське Добр. Т-ва — А. Шеховський, Добр. Братство св. Михаїла — Ґеоргій Маріян.

Гостем промовцем на святі був п. Ґеоргій Підлубний,, довголітній працівник при церкві св. Михаїла та один з передових членів УГПЦ в Канаді. У своїм обширнім слові шан. прелегент дав образ початкової громадської праці, її труднощі та підкреслив важливу ролю української жінки в організації.

Привіт жіноцтву зложив голова Президії Консисторії УГПЦ. Всеч. о. Ф. Керніцький, навязуючи свої спогади на початках своєї священичої праці з громадою св. Михаїла. Кінцеве слово сказав місцевий парох Всеч. о. С. Сасс.

Святочне прийняття закінчувалось молитвою. Членкині т-ва скріплені на дусі, задоволені вдалою програмою, розходились додому з вірою та охотою до дальшої народної праці при своїй церкві й у своїм жіночім товаристві.

Оля Скегар, секретарка.

СВЯТОЧНА ІМПРЕЗА
Торонто

Відділ Союзу Українок ім. Кн. Ольги при Катедрі св. Володимира улаштував 27-го лютого, 1967 р. вечір, якого програма була присвячена вшануванні поетки Лесі Українки.

Святочні сходини відбулись в новому приміщенні біля Катедри, в гарно викінченій кімнаті. Багато членок нашого відділу зійшлось на цю імпрезу, а також радо вітали ми гостей з відділів Тризуб та Софії Русової з Лонг Бренчу.

Програму вечора відкрила голова відділу пані Таїсія Бевш і запропонувала, що поки почнеться програма присвячена поетці, вшанувати одну з наших членок-піонерок Емілію Охітву з нагоди дня її уродин. Гарний корсаж піднесла пані Охітві голова провінціяльної екзекутиви пані Анна Євчук, а скромний дарунок іменинниці пані Бевш. Присутні проспівали „Многії літа" та побажали пані Охітві ще багато років працювати на славу нашої Катедри, так як вона працювала вже багато років у минулому. П. Бевш передала дальшу програму вечора голові програмового Комітету пані В. Лавренюк.

У своєму короткому слові пані Лавренюк зазначила важливість творчости поетеси Лесі Українки для нас українців. Слідувала мистецька добірна програма: „Гетьте думи" — продеклямувала пані К. Майнер з відділу Тризуб „„Забута тінь" — прочитала пані В. Лавренюк. Доповідь „Життя Лесі Українки та літературний шлях і його значення для українців" зробила пані Лариса Килимник.

Після доповіді панна Оля Козак з відділу Тризуб продеклямувала „Товаришці на спомин". Уривок з драматичного твору Л. Українки „Ефігенія" прочитали ґуртом кілька пань — д-р Г. Янішевська, пані Козій, пані Савченко, пані Чабан, пані Бевш, пані Ґу-

раль, пані Дубилко, та д-р Плітас. На цьому художню частину програми закінчено. Після кінцевого слова голови пані Бевш, всі гуртом проспівали „Ще не вмерла Україна".

Господині цього вечора під управою пані Гетьманчук запросили присутніх на чай. Під час чайного прийняття пані співали українські пісні. І так пані Матвіїв, пані Гречка та пані Лавренюк проспівали „Цвіте терен", а пісню „Рушничок" виконали пані Бевш та пані Гречка. На цім і закінчився цей святочний і товариський вечір.

Л. Килимник.

Світлина з ювілейного свята Союзу Українок у Гефорді. За столом — відзначені членки, дехто з заряду т-ва та гості — учасниці дебати.

ВІДЗНАЧЕННЯ ЧЛЕНОК і 40-ЛІТТЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК
Гефорд, Саск.

В неділю, 26-го лютого, 1967 р. жіноче т-во ім. Ольги Басарабової, відділ Союзу вшановував тих своїх членок, які належать до товариства 25 і більше років, в той же час відбулась програма, якою наше т-во відмічувало 40-річчя існування нашої цілої організації в Канаді — Союзу Українок Канади.

Святкування почалось Службою Божою, відслужено і Панахиду за патронку Ольгу Басараб та членок т-ва, що відійшли у вічність.

Співом „О, Україно" відкрито святочну програму. Вступне слово дала голова т-ва пані Ольга Андрущак. Пані П. Барабаш дала короткий нарис діяльности т-ва. Пані К. Маліцька дала обширну доповідь про історію Союзу Українок Канади, про значення і вплив Союзу на українське жіноцтво в Канаді і ті щедрі плоди, що їх видала організація.

Наступною точкою було відзначування членок. Цю частину переводила пані Стефанія Гавриш, пані Маліцька виконувала вручування грамот, а пані Мих. Симчич декорувала відзначування членок корсажами. Відзначені членки: Марія Бабич, Ольга Андрущак, Параска Котелко і добр. Параска Мельник. Михайлину Симчич за 4-літне головування і щиру працю в т-ві нагороджено срібною ложечкою з відзнакою Союзу.

Під спів „Праця єдина" — відбулось засвічення 40 свічечок на ювілейнім торті-короваю. Цю церемонію провела Анна Симчич. Настрій присутніх був дійсно святочний. Цей ювілейний торт спекла для т-ва Параскевія Барабаш, а калачі на Панахиду — Ольга Сметанюк.

По цім слідувала цікава дебата на тему: „Рішено, що радіо і телевізія є більш корисні, як книжки і преса". Афірмативну сторону обороняли пані: Олеся Михайлюк і Ольга Сметанюк — обі з Гефорду, а негативну — Марія Цьона і Марія Дорогошевич — обі з Блейн Лейку. Дебата була дуже жива, обі сторони давали переконуючи аргументи — видно що дебатанки добре простудіювали тему. Вирок був такий:

Хоч судді принципово не погоджуються доказами афірмативної сторони, бо знаємо, що основою і джерелом всіх наук таки є книжка, однак тому, що афірмативна сторона зручніше орудувала доказами — судді признали їй виграну. Негативній стороні судді признали пильність і послідовність в аргументах.

Кінцеве слово виголосив Всеч. о. І. Мельник, наш парох, в якім підкреслив значення зорганізованого українського жіноцтва. Між іншим побажав, що наше жіноцтво й надалі гуртувалося в такій важливій праці і надалі йшло до цілі вже утореним шляхом.

На закінчення відбулось чайне прийняття.

М. Мельник.

СВЯТО ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Виндзор, Онт.

Відділ Союзу Українок ім. Лесі Українки улаштував концерт в роковини своєї патронки, який відбувся в авдиторії св. Володимира 5 лютого 1967 р.

Свято відкрито піснею „О, Україно", яку проспівали діти української школи. Програму перепроваджувала освітня референтка добр. Л. Боднарчук. Вступне слово виголосила пані М. Строкан. Цінний своїм змістом реферат „Біографія Лесі Українки" виголосив п. Ю. Торошенко.

Молодший СУМК і українська школа дали такі точки: Деклямація „Надія" — Богдан Торошенко, художне читання „Крізь плач" — Федь Кушнір, художне читання „Контра спем сперо" — Маруся Старух і скрипкове сольо відограв Іван Ковачеф.

Членки т-ва: пані Анна Панчук прочитала вірш Л. Українки, пані Стефанія Заборонюк відспівала сольо „Зелені гори", акомпаніювала панна Катруся Кушнір. Панна Тоня Михальчук переказала про свою поїздку по Європі і висвітлювала знимки з історичних місць.

В другій частині програми, голова т-ва пані М. Телеґа привітала нових членкинь т-ва, які вписались в році 1966-тім та вітаючи їх, вручувала кожній відзнаку приналежности — смолоскип. Ці нові членки: Панна Юстина Кордаш, пані Стефанія Друль, пані Доця Дмитрів і пані Маруся Яворська. Пані О. Торошенко улаштувала виставку ріжніх видань творів Лесі Українки.

Кінцеве слово сказала пані Е. Паркс а діти української школи проспівали обидва гимни — „Ще не вмерла Україна" і „Боже щасти".

І. Римар.

МОНТРЕАЛЬСЬКА ХРОНІКА

Заходом відділу Союзу Доньки України, в залі Собору св. Софії відбулась 6-го березня 1967 р. вечером оригінальна імпреза — показ моди жіночих капелюхів сполучена з весняним чаєм.

Членки комітету цієї імпрези пані: М. Запаринюк, — голова, А. Коваль-

чук, добр. В. Симчич, О. Регуш, М. Якович, О. Шевчук по весняно-святочному прибрали залю. Сцену прикрашували вазонки, прислані від нашого продавця квітів п. Віктора Данилюка. На столику застеленім вишиваним обрусом стояла ваза з жовтими нарцизами. Ці нарцизи домінували всюди: на всіх столах і на всіх нагородах на білети вступу, які були завинені в жовту бібулу. На столах, до кольору квітів гармонізували жовті серветки й різнокольорові порцелянові горнятка. Це все створювало в залі весняну атмосферу. Новість цієї імпрези, яка була відповідно достосована до сезону привабила велику скількість гостей.

Модельками були членки відділу Доньки України, або їх доньки. Моделювали пані: А. Колісник, К. Валентин, А. Ґерич, О. Регуш; панночки: Д. Майка, Л. Горбійовська, У. Ярошевська, М. Запаринюк. Всі вони, моделюючи різні весняні капелюхи, прибирали відповідні міни й пози, залежно до фасону й цим викликали велику кількість оплесків, захоплення, признання і вдоволення.

З імпрези в Монтреалі — зліва направо, пані: О. Шевчук, М. Запаринюк — голова комітету, Г. Сенишин — голова відділу і М. Якович.

Добірна перекуска, різнородне печиво й відсвіжуючий чай додавали родинно-теплого настрою серед гостей. Імпреза ця була моральним і матеріяльним успіхом. **Присутня.**

ВІДЗНАЧЕННЯ ЧЛЕНОК
Веґревил, Алберта

З початком річних зборів у вівторок 6-го грудня 1966, відділ св. Ольги в Веґревил, мав велику честь ушанувати і відзначити 13-ох заслужених членок за їхню 25-літню працю при Союзі Українок Канади.

В годині 7.30 вечером почалася святочна програма, якою керувала голова відділу, пані Михаліна Касіян. Вона сердечно привітала ювіляток і гостей і по молитві, яку провів о. Крищук, покликала відзначених членок, щоб причепити їм корсажі. Пані, які стали вперед і до знимки були: Оксана Кирилюк, Марта Никифорук, Евстахія Зварич, Михаліна Далаврак, Анна Шевчук, Розалія Мицак, Марія Запорожан, Анна Підручна, Анна Ошуст, Варвара Саварин, Параня Плишка, Філька Павлюк, Марія Музика.

Заслужені членки засіли коло прекрасно прибраного стола, на якім стояли калачі і свічки. Передня стіна залі була гарно прибрана зробленим написом „Відзначення членок з нагоди 25-літної приналежности до Союзу Українок Канади". Посередині кольоровий смолоскип, обставлений канадійським і українським прапорами.

Дальше голова дала обширну доповідь про заслуги ювіляток. Пояснила значення святочного вечора і щиро подякувала членкам з Січ-Коломия, які перейшли до нашого відділу.

З цих, які раніше були відзначені в Січ-Коломия були: Марія Чорнявська, Н., Марія Чорнявська, М. Марія Саламандик, Єлена Фодчук, Марія Гаврилюк, Параня Симотюк.

Опісля секретарка пані Леся Лукинчук передала дарунки від відділу Ювіляткам.

Голова церковного заряду пан О. Мандрик передав гарний привіт від громади. Сказав, що старші членки вже свою працю виконали, а молодший цвіт підростає їм до помочі. Добр. Крищук гарно пояснила образки і написи на грамотах і вручила ювіляткам зі своїм найкращим побажанням.

Отець Крищук покликаний до слова привітав ювіляток і при кінці своєї промови побажав їм щастя й здоровя та благословення. Побажав всім дальшої праці в єдности і любові коло рідної церкви.

Вічная память була відспівана покійним членкам: Юстині Кирилюк, Парані Зварич, Марія Зварич, які за своє життя займали місце в заряді.

На закінчення голова пані Касіян сказала, що такий вечерок знов може відбутися за 2 або 3 роки відзначити членки від 1941 року, і прочитала віршик який вона сама написала:

До Ювіляток,
Жили в цім місті і Бога звеличали,
Жіноче товариство не обминали
До церкви ходили й Богу служили
За це ми вас нині надгородили.
Всі заспівали „На многі літа".

Олена Мельничук, секретарка.

СУМКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ
Давфин, Ман.

В суботу, 4-го лютого 1967 р. відбувся в залі Українського Народного Дому успішний концерт молоді, в якім взяли участь члени обидвох відділів Союзу Української Молоді Канади. Приготуванням концерту зайнялась голова Комітету молодшого відділу СУМК пані Я. Чайковська, при помочі членок комітету. Пані Галина Гендерсон помагала в навчанні пісень, а п. П. Чайківський був інструктором українських танків.

Вступне слово перед концертом виголосив п. П. Чайковський, який також проводив програмою. Одноактівка „Капелюх" відбулась під режисерством пані Я. Чайковської. По цім слідував танець „чумак" — виконавці: І. Юрій, Д. Керелюк і Л. Грицай. Діялог „Хитрий Микита" виконали А. Олесюк і Г. Михалецький. Молодший СУМК відспівав пісню „Як то любо". Деклямації: „Зима" — К. Ковальчук, „Ніпощо нарікати" — Д. Симчич, „Прийде весна" — Ш. Ковальчук. Танець „Вільний Гуцул" виконав І. Юрій. Гуртовий танець „Козачок" (підготовила Оля Підлипна) виконали: Д. Юрій, Л. Ковальчук, М. Бойчук, О. Підлипка, Г. Олесюк і Д. Горчинська.

Пісня з рухами „Курочка" — виконавці: М. Веленс, Л. Грицай, Єв. Веленс, Л. Михалецька, Р. Маранчук, С. Бойчук, Д. Фіцич.

Після короткої перерви слідували:

Діялог „Сокира" у виконанні Михайла й Єлисавети Павлюк, Молодший відділ СУМК — спів „Ой що ж то за пух", деклямації: „Король і козак" — С. Михайлицький, „Випав сніг" — Ґ. Маранчук, „Хлопчина і горобець" — П. Фіцич, танець „Катерина" — А. Олесюк, Д. Симчич, И. Ковальчук, С. Бойчук, М. Веленс і К. Бучій, танець „Козачок" — К. Ковальчук і Л. Грицай, піяно - сольо — „Думи мої" і „Ой лопнув обруч" — Г. Олесюк. Старший відділ СУМК, спів „Ой Дністре, мій Дністре" — Д. Юрій, О. Підлипна, М. Бойчук, Л. Ковальчук, Є. Ґорчинська, О. Ситник, М. Кошалка, Є. Павлюк, О. Підлипна, П. Фіцич, К. Фіцич, Г. Олесюк, Д. Шемелюк. Молодший відділ СУМК — „Горобець в зимі" ,деклямації: „Кого я люблю" — Михалецька, „Мудра киця" — Ґ. Гендерсон, „Книжка" — Т. Ковальчук, „Наша хатка" — С. Бойчук. Танець „Коломийка" — Д. Юрій, Л. Ковальчук, В. Юрків, Д. Лозінський, танець „Козачок подільський" — К. Ковальчук і І. Юрій, деклямації: „Світ велика школа" — В. Гендерсон, „Козак" — Р. Ковальчук, „Січень" — В. Фіцич, танець „Запорожський герць" — А. Олесюк, Л. Керелюк, Л. Грицай і Д. Симчич.

Приємно було, що заля була заповнена. Родичі сумківців насолоджувались виступами своїх дітей а інші подивляли здібности молоді. Члени обидвох відділів СУМК оцінили працю п-ва Чайковських і удекорували їх квітами. Цю функцію виконала членка старшого СУМК-у Олеся Ситник.

Кінцеве слово виголосив капелян Всеч. о. Олесюк, який оцінив працю провідників молоді та закликав родичів надалі працювати над громадським вихованням молоді.

Марія Білоус.

З ВІДВІДИН ГОЛОВИ СОЮЗУ
Медов Лейк, Саск.

Членки нашого т-ва ім. Олени Теліги мали велику приємність вітати в себе на офіціяльних відвідинах голову Союзу Українок Канади Анну Токарик. Доповідь і прийняття відбулись 9 листопада вечером 1966 р. в церковній залі Всіх Святих.

Дорогу гостю привітала голова т-ва пані Кваснюк корсажем, а пані Стояновић представила пані Токарик зібраним. Хоч наше товариство далеко на опівночі, однак наша провідниця не поминула нас, приїхала, щоб привітати в імени центрального проводу

Голова т-ва пані Квасюк вітає пані Токарик.

Союзу Українок Канади. Такі відвідини голови Союзу відбулись у нас перший раз.

Всі присутні на доповіді пані Токарик були дуже вдоволені, що мали нагоду послухати промови та опісля й особисто познайомитись і поговорити. Цікаво було послухати про те, що пані Токарик обїхала вже цілу Канаду, їздила і на Україну та на Далекий Схід.

На закінчення членки нашого т-ва подали чай.

Анна Михальчук, секр.

АКАДЕМІЯ В ЧЕСТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ І ОЛЕНИ ПЧІЛКИ
ВЕСТ ФОРТ ВІЛЛІЯМ

В неділю, 19-го березня жіноче товариство ім. Олени Пчілки улаштувало академію в память двох видатних жінок України — Лесі Українки і Олени Пчілки.

Відкриваючи концертову програму, рекордова секретарка Анна Стасів привітала членок і запрошених гостей. Програма вечора складалась з деклямацій, художнього читання та доповідів про життя і творчість Олени Пчілки та Лесі Українки. Про Олену Пчілку прочитала реферат Анна Стасів. Пані Бойко прочитала „Листування Лесі Українки з Ольгою Кобилянською".

В дальшій програмі пані Олеся Венґер дала доповідь про життя і творчість Лесі Українки, Всеч. о. С. Ґерус вибирав уривки з творів Лесі Українки і давав до них пояснення. Пані Софія Мендик продеклямувала вірш „Мрії" та у своїм слові до матерів говорила про конечність збереження рідної мови почерез дім і родину. Вірш „Свята ніч" продеклямувала пані Марія Бойко, „Контра спем сперо" (Без надії сподіватись, Ред.) — пані Теодора Литвин, „Порвалась нескінченна розмова" — панна Наталя Юриїв. Кінцеве слово сказала голова т-ва пані Стефанія Музика. По закінченні академічної частини членки подали чай. З приходу на чаю т-во купило комплект з 10 томів твори Лесі Українки і дало жертву на прес. фонд „Променя".

Анна Стасів.

35-ТТЯ ВІДДІЛУ І ДЕНЬ ПОДЯКИ
СІЧ КОЛОМЕЯ, АЛБЕРТА

Жіноче товариство ім. Лесі Українки улаштувало 35-ліття свого існування і відзначення членом за 25-літню працю 9-го жовтня 1966 року. Того самого дня громада Успення Пресв. Богородиці святкувала День Подяки. Свято почалось Богослуженням, яке відправляв Всеч. о. М. Крищук. Обід відбувся в церковній залі.

При вході до залі голова жіночого т-ва Н. Харук і секретарка Е. Онищук дарувала квіти тим членкам, які працювали 25 років у жіночім товаристві. Коли гості вже позасідали за столами для обіду, дві молоді дівчині — Параня Веґера і Ґлорія Харук піднесли до головного стола і подали о. парохові тарілку з земними плодами і вінком, сплетеним з пшеничних колосків. При цім вони обидві зложили привіт такого змісту:

„Просимо, Всечесний Отче, цей земний дар прийняти, а для нас присутніх Божого благословення прохати". Тоді всі встали до молитви перед обідом, що його приготовило жіноче т-во.

По обіді господиня свята Доня Белюк викликала тих членкинь, яких того дня відзначували за їх 25-літню працю в товаристві. Голова Жіночого Товариства пані Н. Харук, вітала кожну, складала побажання і вручувала на пам'ятку дарунок. Такі членки були відзначені: Марія Чернявська, Ганнуся Харук, Марія Гаврилюк, Софія Воробець, Доця Томас, Ганнуся Петрук, Параня Симотюк. Пять членок не були присутні. Інших пять відійшли у вічність, яких імена було згадано: А. Ярмій, М. Харук, К. Петрук, М. Семотюк і М. Воробець. Тоді господиня попросила всіх встати і живучим заспівати „На многії літа", а помершим „Вічная пам'ять". По цім господиня пані Доня Белюк виголосила коротку промову, в якій закликала членок жіночого товариства надалі працювати так щиро як дотепер. Слово забрав

парох, Всеч. о. Крищук, яким закликав надалі опікуватися своєю церквою, шанувати свої звичаї, а мамів просив, щоб виховували дітей в рідній мові так, щоб ті діти ступали слідами своїх родичів.

Пан І. Онищук, голова громади подякував жіноцтву за їх співпрацю, за смачний обід. Спільною молитвою закінчилася наша святочна імпреза.

Жіноче товариство ім. Лесі Українки в Січ Коломея було зорганізоване 27-го січня 1932 року. Організаторкою т-ва була Ганка Романчич (Ковальчук). Тодішнім парохом у нашій громаді був Всеч. о. Майба. Перший заряд товариства складався з таких осіб: М. Чернявська — голова, П. Саламандик — заступник голови, М. П. Петрук — секретарка, Г. П. Петрук — заст. секретарки, М. В. Харук — касієрка. Контрольорки — П. Слободзян, Г. Ґригорійчук, П. Петрук.

Доня Белюк.

ЙОРДАНСЬКА ВЕЧЕРЯ — ГОЛОДНА КУТЯ
Лондон, Онт.

Відділ Союзу Українок Канади ім. Княгині Ольги в Лондоні, Онт., улаштував 20 січня 1967 р. в залі православної громади Йорданську Вечерю, так звану, Голодну Кутю. Головною ціллю було запросити студентів Лондонського Університету і молодь середніх шкіл, які не могли бути на Святій Вечері в рідних хатах.

Після вечерні, яку відправив Всеч. о. М. Дебрин, всіх присутніх було запрошено до Св. Вечері. Гостей було: 30 студентів і велика кількість старшого громадянства. Вечерю було приготовано згідно з українськими звичаями.

Голова відділу п. О. Кошарна переводила програму Вечері. Привітавши гостей, а головне молодь, попросила о. М. Дебрина прочитати молитву. В урочистій і гарній атмосфері проходила Вечеря, у всіх був святочний настрій і видно було задоволення молодих і радість старших. Поміж студентами було також кілька чужинців, які з цікавістю приглядалися нашим Різдвяним звичаям і подивляли пісну Вечерю, яка їм дуже смакувала.

По вечері о. М. Добрин привітав присутніх, а головне молодь, вбачаючи велику користь від подібних імпрез, при тому дуже вміло і образно з'ясував наші Різдвяні звичаї. Заступник голови громади пан Б. Яремченко склав привіт від парафіян громади. Він місцевого КУК-у вітав голова пан А. Степанюк. Наступним промовцем був науковець і суспільний діяч д-р Е. Рослицький, він же довголітний академічний дорадник Українського Студентського Клюбу Лондонського університету. Д-р Е. Рослицький в своєму слові склав велику подяку і признання відділові Союзу Українок за уряджения Йорданської Вечері і підкреслив, що спільна зустріч студентів і старшого громадянства це запорука нашого кращого майбутнього. Молодь мусить привчитися і переняти всю суспільну і громадську працю з її традиціями і звичаями. Молодь закликав здобувати високу освіту у всіх ділянках науки бо українцям бракує наукових сил.

На закінчення ще раз подякував за корисний вечір, в якому об'єдналися всі без різниці переконань та релігії.

В імені студентів склав подяку голова Українського Студентського Клюбу Л. Бобик, за приємний і корисний вечір для студентів, а також обіцяв, що студенти по своїй змозі будуть брати участь в житті української громади Лондону.

Закінчили цей милий вечір співом українських колядок.

С. Степанюк, секр.

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ
Смокі Лейк, Алта

Членки відділу ім. О. Кобилянської улаштували святочні сходини, присвячені двом видатним українкам в їх роковини — Лесі Українки і Ольги Басарабової. Сходини відбулись 1-го березня 1967 р. в просторій залі Українського Народного Дому, на які прибуло поважне число жінок.

Програму вечора відкрила добр. З. Туржанська. Пані Тетяна Тивонюк прочитала реферат про життя Лесі Українки. Пані Антонюк прочитала одну з поезій Лесі Українки. Добр. З. Туржанська прочитала два вірші і говорила про творчість поетки. Наступною точкою була доповідь про Ольгу Басарабову, яку виголосила добр. З. Туржанська Сходини закінчили українським гимном.

Мотра Лопатинська.

Бл. п. ВАРВАРА КОВАЛЬЧУК
Атабаска, Алта.

У пятницю, 13 січня, 1967 року впокоїлася в бозі бл. п. Варвара Ковальчук. Муж покійної впокоївся 12 листопада 1965 року. Покійна народилася 13 грудня 1891 року в селі Тязів, Станіславського повіту на Україні. До Канади прибула з мужем й двома дітьми 1911 року і 1912 року поселилися в околиці Ґрийвил коло Атабаски, де обоє проживали на фармі ціле своє житят.

Похорон покійної відбувся з православної церкви в Атабасці, де вони були членами, у вівторок 17 січня й покійна похована на Ґрийвил цвинтарі біля чоловіка на їх фармі. У смутку залишила 6 дітей. Петро й Василь в Атабасці, Микола у Лаком і Артур в Келгарі. Пані Анна Фодчук і пані Оля Марчук в Атабасці, одну сестру пані Марія Салій в Атабасці, 7 внуків і одну правнуку.

У сороковий день упокоєння була відслужена поминальна Літургія в память покійної Варвари й родина передала $15.00 щоб розділити на „Промінь", „Вісник" та „Український Голос" на пресовий фонд, бо покійна була передплатницею всіх трьох. Вічна їй память!

ОЄС.

АКАДЕМІЯ В ЧЕСТЬ ШЕВЧЕНКА В КАТЕДРІ СВ. ВОЛОДИМИРА В ТОРОНТІ

Засобами української школи при Катедрі курсів українознавства, молоді СУМК. і ОДУМ. 12-го березня 1967 р., відбулася святочна академія, борця за волю українського народу Тараса Шевченка. Святочна академія відбулася після панахиди, яку відслужив Високопр. Архиеп. Михаїл в сослуженні митрата Д. Фотія, прот. Ю. Ференсіва та протод. М. Малюжинського. Співав хор під проводом п. Ю. Головка. Академія почалася спільним співом „Заповіт" у супроводі оркестри проф. Івана Пасерба.

Вступне слово виголосив керівник курсів українознавства п. А. Ліщина. Пісні: „Думи мої", „На високій дуже кручі", „Гей літа орел" проспівали молодші і старші учні. „Б'ють пороги" — мелодеклямація, проспівали учні курсів українознавства, рицитували Юрій Рева та Юрій Яблонський. Диригент п. Іван Боднарчук. Пісні „Зоре моя вечірняя" та „Зійшов місяць" співав хор ОДУМ-у, диригувала п. Валентина Родак. Ніна Данилюк, ученица 6-ої кляси продеклямувала вірш „Ой три шляхи". Вірш „Тарасова ніч" деклямували Ольга Костюк і Петро Мишкевич. Валя Духнай, ученица курсів українознавства виголосила змістовну доповідь. Сильне враження зробила на присутніх інсценізація „Розрита могила". Участь в ній брали

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

РЕДЖАЙНА, САСК.
Відділ Доньки України

Річні збори відділу відбулись 6-го грудня 1966 р. Предсідницею зборів була голова, пані Корпан. Звіти комітетів і заряду свідчили, що минулий рік був успішний. Було 9 місячних зборів, 3 засідань заряду з представницями комітетів. До т-ва вписалось 8 нових членок. Протягом року т-во приготовило і подало 8 обідів. 10 весільних прийнять, Святу Вечерю, спільне свячене, храмовий обід, 5 похоронних обідів, видано 8 вечер для льокального т-ва ТУС, і річна осіння вечеря, обід з нагоди з'їзду 1-го округа Інституту П. Могили. Членство займалось перепровадженням двох базарів і перекускою, продажем домашнього печива і ручних робіт. Спільними силами т-во подавало перекуску на різних підприємствах і освітніх вечірках.

Чайних прийнять було 4, Різдвяний чай, чай членства, чай в честь голови Союзу пані А. Токарик, і Великодний чай з випродажем Великодного печива, писанок, вишивок і ручних робіт.

Членки освітного комітету влаштували Свято Лесі Українки, Івана Франка, Свято Книжки.

Комітет Мистецтва провадив курс вишиття для зацікавлених осіб по домах та писання писанок перед Великоднем. Стараннем Комітету Проєктів була вистава і випродаж ручних робіт, вишивок, кераміки української в „Вулко Плеза".

З початком вересня заходом Шкільного Комітету відбулась двотижнева українська школа, де членки займались обідом для дітей, закінчили школу пікником для дітей і старших.

Членки старанно дбають про порядок місцевої церкви, навчають в недільній школі, відвідують в шпиталях. Річно відділ виконує свою повинність у таких збірках як Юнайтед Апіл, Фонд рака, умово хворих і т. д. Т-во входить до Місцевої Жіночої Ради і Жіночого відділу КУК. Членки, які входять до Комітету Шкільного — Д. Керелюк, Е. Клапоущак і А. Палига займались чаєм на День Матері, перекускою після Святого Причастя для дітей, розігравкою на школу і Свято Миколая. В усіх імпрезах громади т-во брало участь і давало піддержку. На церкву — $1,355.00, на Народний Дім — $1,050.00, Інститут П. Могили — $100.00, на Фонд проєкту Сторіччя Канади — $130.00, на журнал „Промінь" — $30.00, Колегію Св. Андрея — $50.00, Історію Українців Канади — $100.00, організаційний фонд СУК — $25.00.

Фінансовий звіт: Осталось в касі з 1965 року $408.83, приходи 1966 р. — $6,665.60, розходи — $5,796.31, в касі осталось $1,278.12.

Заряд т-ва на рік 1967-ий: Голова — М. Корпан, заст. голови — М. Андрійчук, 1-ша заст. голови — Ґ. Мельничук, рек. секр. — К. Пасека, кореспонд. секр. — Д. Оматюк, касієрка — О. Лисейко, бібліотекарка — Д. Лапчук.

Референтки: мистецтва — Н. Зенчишин, добр. Кіцюк, М. Думанська, освіти — А. Мудра, С. Крептул, журнала і членства М. Юзик, С. Семчишин.

Представниці до КУК — М. Юзик, С. Крептул, А. Мудра. Добродійної праці — Д. Лапчук, О. Масиник.

Комітет телефону: Ю. Онишко, Д. Ґреґорі, Анна Шипинюк.

Господиня: О. Патрелюк.

Комітет проєктів — М. Думанська, Ґ. Мельничук, Е. Лисейко, М. Солтис, Е. Фекула, Ґ. Стронська, Г. Гнатчук, Л. Черепущак, С. Анклевич.

Представниці до Міської Жіночої Ради — Е. Корпус, Е. Фекула, К. Пасека.

До Шкільної Ради — С. Джонстон, Ю. Шипиляк, О. Патрелюк.

Контрольна Комісія — Д. Керелюк, М. Солтис, Е. Анклевич.

Д. Оматюк, секр.

Оля Кухарчук, Борис Мельник, Юрій Оранський і інж. Ярослав Базюк. Могила з великим хрестом символізувала страждання українського народу, молоденька дівчинка Оля Кухарчук Україну, що побивалася за своїм народом немов чайка, що „О дорогу б'ється". Козаки: Юрій Оранський і Борис Мельник символізували українське військо, що кожний мент готове стати до боротьби з ворогом, інж. Ярослав Базюк в ролі діда бандуриста співаючи під акомпаніямент бандури „Встає хмара з-за Лиману" про недолю України, співом своїм немов євшан-зіллям хотів пробудити в українському народові стремління і змаг до визволення. Усі учасники інсценізації виказали велику любов до поневоленої України, ненависть до поневолювача — червоної Москви та тверду, непохитну віру в перемогу українського народу.

Палке слово до молоді Високопреосв. Владики Михаїла зворушило присутніх до сліз. Немає слів, якими можна було б висловити усю глибину думки, усю силу любови до України і її народу праобразом якого є Тарас Шевченко. Україна і Тарас Шевченко це одне нероздільне! Усією силою своїх почувань закликав Владика молодь словами Тараса Шевченка: „Учітеся", „Свого не цурайтесь", „Полюбіте щирим серцем", „Борітеся, вам Бог помагає".

Кінцеве слово виголосив голова Катедр. громади п. Борис Оранський.

Є. Василів рек. секретарка.

СКАРБОРО, ОНТАРІО

Річні збори відбулися 13-го грудня, 1966 у церковній залі. Збори відкрив парох о. П. Самець, молитвою. Предсідницею була пані Е. Павлик, а секретаркою пані Т. Козурко. Звіти діяльности т-ва здавали членки заряду. Голова Анна Петришин подякувала членкиням за їх поміч за цілий рік. Марія Боднарчук, секретарка дала звіт: відбулось 9 місячних зборів і 2 засідань.

Членки нашого відділу справили: 8 забав, Маланку, Святу Вечерю, Спільне Свячене і обід на храм. Також мали Великодний чай, 2 пікники, продаж печива і базар. Т-во передало на церкву $1,400.00, на журнал „Промінь" $28.45, організаційний фонд Союзу Українок Канади — $7.00, на Сторіччя Канади — $14.00. Т-во купило „кухню" за $822.25.

З року 1965 осталося в касі — $101.49, приходи за рік 1966 — $2,733.92, розходи — $2,820.05, осталося в касі — $15.36.

Заряд на рік 1967: Голова — В. Кузик, заст. голови — Т. Баран, рек. секретарка — М. Боднарчук, фін. секретарка — Д. Фенюк, касієрка — А. Стефанюк.

Контрольна комісія — А. Петришин, Е. Марандюк.

Телефонічний комітет — М. Морозюк, А. Михальчук.

Комітет відвідування хворих — А. Михальчук, Ф. Кадинюк.

Базаровий комітет — Е. Павлик, Т. Баран, Т. Козурко.

Сестриці — пані Кражановська, пані Стах. пані Валігроська.

Референтка „Променя" — Е. Павлик.

Збори закінчились словом Всеч. о.

Прот. Самця, в якім він оцінив роботу, що виконують т-ва жіночі при церквах, а особливо при нашій малій церкві.

М. Боднарчук, секретарка.

ВЕҐРЕВИЛ, АЛБЕРТА
Відділ ім. св. Ольги

Річні збори товариства відбулися 6-го грудня 1966 року в Народнім Домі після відзначення членок і місячних зборів. З 90-ох вписаних членок, гарне число було присутних. Предсідницею зборів була пані М. Касіян, а секретаркою пані Л. Лукинчук. Слідували звіти діяльности урядниць та комітетів.

За рік відбулося 11 місячних зборів, концерт Лесі Українки і Ольги Кобилянської. Товариство передплачує „Промінь" і „Український Голос" для шпиталю і Дому для Старших. Товариство опікується недільною і українською школою, відвідує хворих і помагає у збірках на добродійні цілі. Відбувся в нас окружний з'їзд і т-во вислало делеґатки на провінціяльний з'їзд до Едмонтону. Т-во улаштувало День Студента та День Подяки.

З діяльної праці услугувало в їдальні через 4 дні під час площової вистави. Членки приготовили 8 різних бенкетів, 1 забаву, 3 похоронні обіди, базар та випродаж печива.

Фінансовий звіт: Осталося з 1965 р. — $1,282.20, приходи в 1966 р. — $8,779. 25, розходи — $8,611.47, осталося в касі — $1,449.98.

Заряд на 1967 рік: Уступивша голова — М. Касіян, голова — Розалія Синюк, заступниці — Євка Самарозум і Ефна Равлюк, секретарка — Леся Лукинчук, кор. секр. — Олена Мельничук, касієрка — Параня Бережан.

Контрольки — В. Шапка, Е. Федорчук і О. Довганюк.

Сестриці — А. Байдала, Д. Яцюк, Ю. Смук, М. Никифорук і М. Запорожан.

Референтки: архіву — Ф. Павлюк, добр. праць — Н. Ґардей, їдальні — Ф. Павлюк, базару — К. Сапелюк, печива — А. Байдала, хворих — Д. Яцюк.

Комітети: програмовий — добр. Н. Крищук, нед. школи — А. Маціборська, української школи — М. Байдала.

Уступивша голова пані М. Касіян привітала новообрану голову, пані Р. Синюк та заряд.

О. Мельничук, секр.

КЕМСАК, САСК.
Відділ ім. Софії Русової

Річні збори т-ва відбулися 7-го грудня 1966 р. в залі під церквою. Присутніх на зборах було 20 членок і 3 гості. Збори відкрила голова т-ва пані Л. Боднар. предсідницею була добр. Столярчук. Після спільної молитви та прочитання протоколу з минулорічних річних зборів, членки заряду здавали звіти діяльности за 1966 рік.

Наше товариство було діяльне, багато праці було зроблено в тім році. Признання належиться доброму зарядові та членкам. Діяльність за минулий рік: Відбулось 9 місячних зборів і заряд т-ва відбув 2 засідань з членами громади. По кожних зборах членки приготовляли перекуску. Заходами т-ва відбувся базар, членки приготовили прийняття для двох священників, весняний і осінній чай, троє весільних прийнять, бенкет для ґрадуантів вище початкової школи (Гайскул), кілька вечер для учителів та займались приготованням похоронних перекусок. Членки брали участь в колядуванні та жертвували на місцеву церкву, на Інститут П. Могили, Колеґію Св. Андрея. Комітет відвідував хворих в шпиталі і дома, висилали картки побажань.

В недільній школі навчають п. п. С. Сас, М. Франко, Н. Сич. Учителями в українській школі є п. п. М. Франко і Е. Ойстрик. Т-во придбало нові накриття на престол, тетрапод, жертівник і купило новий диван на хори до церкви. Церковні потреби все займають перше місце в нашім т-ві і наш заряд співпрацює з місцевим парохом і церковним зарядом.

Фінансовий звіт: З 1965 р. остало в касі $1,930.69, приходи в 1966 р. — $3,178.91, розходи — $1,643.47, в касі осталось $3.466.13.

Заряд т-ва на 1967 р.: Голова — Л. Боднар, заст. голови — А. Власійчук, рекор. секретарка — М. Ковалишин, касієрка — С. Сас. Зарядові бажаємо багато успіхів.

М. Ковалишин, секр.

ВЕРНОН, Б. К.
Відділ ім. св. Ольги

Річні збори т-ва при Українській Греко-Православній Церкві відбулися 20-го листопада 1966 р. Голова т-ва пані Марія Михайлюк відкрила збори. Молитву провів Всеч. о. Рибалка. Вшановано померших членок хвилинкою мовчанки. Голова перепроваджувала збори, секретарювала пані Н. Микитюк. Звіт минулих річних зборів прочитала пані А. Висота. Членки заряду та комітетів здавали звіти діяльности т-ва.

За рік 1966 відбулось 11 місячних зборів, 14 засідань заряду, 7 вечерків шиття і писання писанок. Разом із церковною громадою відбулась Йорданська Свята Вечеря, Спільне Свячене, храмове Свято під час 30-ття заснування громади, а 20-ття відкриття церкви, членки брали участь у 50-літтю п-ва Ф. Дмитришин і 25-літтю п-ва Д. Попович, улаштували прощальний вечерок для п-ва Третяків, приготовили 5 чайних прийнять для старших членів громади, 2 70-тих уродин, 5 похоронних обідів, 1 поминальний обід, 3 весільні вечері. Спільно з членами церковної громади відбули осінний базар з вечерою, і пікник з обідом. Стрічали Новий Рік вечерою разом з Народним Домом та церковною громадою і приготовили вечерю на пущення, видали вечерю під час зимового карнавалу. Під час відкриття нової парафіяльної резиденції членки дали чай. Цього року т-во відзначило 5 членок з нагоди їх праці у т-ві 25 років, як також був приготований обід. Т-во умеблювало нову парафіяльну резиденцію. З освітної діяльности: Свято Книжки, роковини Лесі Українки, Ольги Кобилянської. Брали участь у академії Т. Шевченка і С. Петлюри. Спільно з членами церковної громади ходили колядувати. Т-во постаралося Різдвяні дарунки для дітей недільної і рідної школи. Мали весняний базар та продаж вишивок і домашнього печива. Помагали місцевому шпиталеві у „Ґарден Фіт" де мали продаж страв і печива; весь дохід дали на місцевий шпиталь. Т-во через делеґаток взяло участь у провінціональнім З'їзді у Ванкувері. Т-во належить до місцевої Жіночої Ради, сповнило свій бюджет до Централі Союзу.

Пожертви: на місцеву церкву — $2,300.98, Народний Дім — $50.00, журнал „Промінь" — $50.00, Колеґію Св. Андрея — $25.00, Інститут Св. Івана — $15.00, на Сторіччя Канади — $50.00, Фундацію ім. Н. Кобринської — $10.00, Юнайтед Апіл — $25.00.

Ця вся праця полягала на 50-ох членках, особливе признання належиться зарядові та всім комітетам, бо на них припадало найбільше обовязків.

Фінансовий звіт: з 1965 р. осталося

в касі — $843.48, приходи в 1966 році — $3,872.97, розходи — $4,286.67, в касі осталось $429.78.

Заряд т-ва на 1967 рік: Уступаюча голова — Марія Михайлюк, голова — Василина Кучер, заст. голови — добр. С. Рибалка, і Калина Винничук, рек. секретарка — Настасія Микитюк, заступ. — Катерина Ласчук, фін. секр. — Оля Шумий, касієрка — Анна Малиш.

Контрольна комісія — С. Князь, М. Попович, П. Кіндрачук.

Сестриці — Н. Чепесюк, Г. Лучак, Е. Лупул.

Господині — П. Гакман, П. Кіндрачук і К. Лучак.

Комітети: Музейний — М. Михайлюк, Д. Павлишин, С. Князь.

Програмовий — К. Гриценко, В. Несміла, С. Князь, Е. Прокопець.

Відвідування хворих — М. Сокол і С. Князь.

Мистецтва — К. Винничук, А. Висота.

Привітальний — П. Кіндрачук, Ґ. Брамбургір, А. Сорочак, П. Гакман.

Представниці до Жіночої Ради — Д. Павлишин, П. Кіндрачук, С. Князь, Е. Прокопець.

Референтка „Променя" — В. Несміла. Бібліотеки — К. Винничук, М. Попович.

Учителі української школи — о. Рибалка, В. Кучер, П. Кіндрачук (панни), І. Кокольська і П. Кіндрачук.

Учительки недільної школи — В. Кучер, О. Шумий і Т. Кіндрачук.

Н. Микитюк, секретарка.

РАДВЕЙ, АЛТА
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори жіночого товариства відбулися в залі Українського Народного Дому 9-го грудня 1966 року. Збори відкрила голова т-ва пані Марія Киріяк. Проводила зборами пані Марія Чорній. Після відчитання протоколу з минулорічних річних зборів, членки заряду здавали звіти з діяльности т-ва.

Звітували: голова — Марія Киріяк, секретарка — Анна Боєчко, касирка — Ольга Небожанська. По звітах управи забрала слово Контрольна Комісія Марія Чорна і висловила признання уступаючій управі за правильно ведені книжки і щиру та жертвенну працю.

Звітній час охоплював лише 10 місяців. Відділ нараховує 18 членок. Т-во правильно відбувало свої збори. На зборах обговорювано біжучі справи. Також там намічувалося працю на майбутнє. Відділ улаштував базар, 4 спільних прийнять, 2 культурно-освітні вечерки.

Вибрано нову управу на рік 1967 в складі: голова — Розалія Чорна, містоголова — Галя Онищук, секретарка — Марія Чорна, касирка — Ольга Небожанська. Контрольна Комісія: Параня Онищук, Марія Снайчук, Ольга Венгер. Відвідувачки хворих: Марія Чорна, Ольга Венгер. Господині: Вікторія Торончук, Анна Боєчко, Параня Римар, церковні сестриці: Марія Киріяк, Анна Боєчко, Вікторія Торончук, Параня Римар.

Збори закрила Анна Боєчко.

Анна Боєчко, секретарка.

ЛОНҐ БРЕНЧ, ОНТ.
Відділ ім. Софії Русової

Річні збори т-ва відбулись 5 грудня 1966 року при церкві Св. Димитрія. Збори відкрила голова відділу П. Кумпан, молитву перепровадив настоятель о. Г. Міненко. Предсідницею зборів була Ю. Гайовська, а секретаркою добр. А. Міненко. Слідували звіти членок заряду, комітетів з діяльности праці відділу протягом цілого року.

За рік відбулось 9 місячних зборів, 2 літературних вечори, дві мистецькі виставки вишивок і чайне прийняття, 2 святочні обіди, одна вечеря, випродаж уживаних речей. Членки відвідували хворих і посилали квіти до шпиталів.

Декотрі членкині колядували на церкву з церковним хором.

Жертвували на такі цілі: місцева церква, українська школа, бібліотека, молодший СУМК „Промінь", „Український Голос", організаційний фонд.

Заходами нашого відділу в жовтні цього року зорганізовано молодший СУМК, під проводом добр. О. Міненко. Під час короткого часу СУМК вже проявив активну працю під проводом своїх виховниць.

Відбулась прогулька до парку з відповідною програмою Вудбрідж, Онт., прогулька до Торонтонського Історичнго Музею, одні освітні збори. Брали участь у Святі Книжки і І. Франка, та постійно провадиться 2 рази в місяць курс вишивання для дівчаток, під проводом пані О. Собчак. Наш відділ висилав делегаток на з'їзди провінційний і окружний.

Такі членкині учать в українській школі: Ю. Гайовська, П. Кумпан, М. Мартинюк, в недільній школі: Г. Слюзар, О. Прокопів, М. Мартинюк, Н. Данкович, Охітва. Наш відділ бере участь в усіх ділянках церковно-громадського та культурного життя при нашій громаді.

Склад заряду на 1967 рік: Уступивша голова — П. Кумпан, голова — А. Коман, заст. голови — О. Прокопів, рек. секр. — І. Ямішак, кор. секр. — Н. Гриняк, касієрка — Ю. Гайовська, фінансова секр. — О. Сливка. Контрольна комісія — добр. А. Міненко, О. Собчак, К. Дяк. Освітний комітет — П. Кумпан, Н. Данкович, М. Мартинюк. Виховничий комітет для молодшого СУМК — добр. А. Міненко, М. Пилипюк, М. Мартинюк, О. Собчак, І. Ямішак. Комітет господинь — Е. Стефанюк, П. Вюн, А. Середюк.

Н. Гриняк, секр.

РЕДФІЛД, САСК.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори відділу відбулися 7-го грудня 1966 р. при участи 15 членок. Голова Ольга Ружицька відкрила збори і була предсідницею. Секретарка Е. Никифорук прочитала протокол з минулорічних зборів, касієрка Олеся Плюта здала фінансовий звіт. Осталось в касі з 1965 року $891.31, приходи в 1966 році були $659.49, розходи, $501,15, в касі осталось $1,049.65. Членки заряду здавали звіти діяльности товариства за минулий рік.

В протягу року відбулось 9 місячних зборів. Заходами т-ва відбулись освітні вечорки — роковини Т. Шевченка, Л. Українки, концертовою програмою відсвятковано День Матері і День Батька.

Членки товариства приготовили обід на церковний храм, улаштували два малих вечірніх базарі, продавали печиво в користь умово недорозвинених дітей та подали перекуску по похороні церковного члена.

Наш відділ совісно виповняє свій буджет до централі Союзу Українок Канади, членки розкупили почесні значки Марусі Бек, продавали білети в користь Інституту Петра Могили та на Колегію св. Андрея.

Цього року наші членки взяли активну участь в окружнім зїзді СУС, який відбувся в Норт Бетлфорд. Членки помагали колядувати на церкву та проводили збірки на Інститут Петра Могили в Саскатуні. Пожертвували $250.00 на місцеву церкву і Український Народній Дім, при якім працює наше товариство.

Наш відділ разом з сусідським від-

ділом у Витків ім. Ольги Кобилянської мав велику приємність вітати нашу достойну і дорогу гостю голову Союзу Українок Канади пані Анну Токарик. На цій імпрезі спільними силами зібрано $39.00 на організаційний фонд Союзу.

Заряд т-ва на 1967-мий рік: Голова — Ольга Никіфорук, заступ. голови — Олеся Ковальська, рекорд. секретарка — Євгенія Никифорук, кореспонд. секретарка — Марія Котик, касієрка — Наталя Ковальська. Референтки: Освітня — Анна Дмитрук, добродійної праці — Галя Токарик, архіву — Н. Іванчук, шиття — Олеся Плюта, журнала „Промінь" — Олена Плюта. Контрольна комісія — Ю. Катеринич і Олеся Плюта. Господині — Стефанія Никіфорук і О. Ковальська. Сестриці до церкви — О. Ружецька, Ю. Підвербецька і Д. Підвербецька.

О. Ковальська, кор. секр.

МИРНАМ, АЛБЕРТА
Відділ ім. Олени Пчілки

Річні збори т-ва відбулися 1-го грудня в церковній залі при участі 21 членок. Голова А. Дубелт відкрила збори, а предсідницею перепровадження зборів була Марія Метрунець. Прочитано звіт минулих річних зборів і членки заряду та комітетів дали звіти діяльности т-ва за 1966 рік.

За минулий рік відбулось 10 місячних зборів, 4 засідань заряду та річні збори. Т-во приготовило спільну йорданську Вечерю, храмовий обід, обід на День Подяки та один поминальний обід по помершій членкині. Т-во улаштувало одно пирогове пущення і відбуло річне чайне прийняття та продаж печива, яке було дуже успішне.

Заходами т-ва улаштовано роковини Лесі Українки і Т. Шевченка. Членки брали активну участь в церковному хорі та ходили колядувати, жертвували щедро на коляду, на Інститут св. Івана в Едмонтоні. Т-во річно дає 25 дол. стипендії студентові за найкращі успіхи в українській мові в одинадцятій клясі в середній школі. Рідна школа і молодший відділ СУМК під опікою т-ва.

Т-во відвідує хворих членів, а під час Різдвяних і Великодних свят з подарунками і свяченим. В серпні ми мали велику приємність познайомитися з головою Союзу Українок Канади, А. Токарик, яка відвідувала відділи в Альберті, а також і нас з доповідю.

Фінансовий звіт: з року 1965 осталось в касі $325.30, приходи в 1966 р. $812,13, розходи $757.38, в касі осталось $380.05.

Заряд т-ва на 1967-ий рік: пані: А. Дубелт — голова, А. Галущак — заст. голови, Л. Ткачук — секр., К. Ханасик — заст. секр., К. Шимко — касієрка. Контрольна комісія: А. Чапельска, Г. Линковська, А. Галущак.

Лелія Ткачук, секр.

НОРТ БЕТЛФОРД, САСК.
Відділ ім. Олени Пчілки

Дня 5-го грудня в церковній залі відбулись річні збори т-ва. Членок було поверх 40. Збори відкрила голова пані К. Друль. Вшановано хвилиною мовчанки пок. членок. Т. Саранчук, С. Ковальську, Г. Улишин. Т-во в їх память зложило невянучий вінок на журнал „Промінь".

По відчитанні протоколу членки заряду і комітети здавали звіт з цілорічної праці т-ва. Звіт з річної діяльности відчитала секретарка відділу М. Сохацька. В минулім році відбулось 10 місячних зборів разом з соціяльними вечорками і 6 засідань заряду. На кожних зборах було читано обіжники та кореспонденцію і т-во по зможности виконувало працю по вказівкам централі Союзу Українок. Багато праці проробило т-во на загально-громадській на церковній ниві.

З нагоди Століття Канади відділ жертвував на проєкт СУС на видання історії поселення українців у Канаді, на видання кухарської книжки з присвятою піонерам у 100-річчя Канади. Це був проєкт нашого відділу. Інші пожертви: т-во вислало на Інститут П. Могили, на Зелений Гай, на організаційний фонд Союзу Українок Канади, пров. з'їзд, журнал „Промінь" та інше.

Кожного року т-во прилучується до інших етнічних груп у приготуванні народніх страв на випродаж в інтернаціональний день, з чого прихід повертаємо в користь малорозвинених дітей. Репрезентантки — льокального Червоного Хреста пані М. Бендас і поборювання недуги рака пані М. Саранчук разом з референткою добродійної праці пані М. Войтюк зарядили, щоб членки помогли в кампанії збірки Тег Дей для згаданих організацій.

Комітет відвідування постійно опікується хворими в шпиталі і дома, посилає квіти, картки побажань, а на Великдень обдаровує писанкою і свяченим. До місцевого шпиталю т-во передплачує „Український Голос". Обрано комітет з трьох осіб з пань — Д. Кіндрачук, М. Бендас і К. Малицьку до відділу КУК в справі будови української хати на місцевій площі Вестерн Дівелопмент Мюзіюм. Членки репрезентували т-во на чаєві в честь „Лейді оф ди ір" і дали услугу під час чаю в Ривер Гайтс Лодж.

На церковнім полі — сестрицтво обрало собі проєкт вишити речі до церкви, їм помагають членки т-ва. Т-во дало жертву на фонд іконостасу, постарано запристольні образи, помогли фінансово у викінченні частини церковної залі. Церковний хор, в якім беруть участь наші членки є під управою пані С. Лазарович.

Заходами освітнього комітету відбулись такі імпрези: Свято Державности — доповідь виголосив д-р Д. Ципивник, роковини Шевченка спільно з іншими організаціями — реферат Всеч. о. О. Кравченка, роковини 50-річчя смерти Івана Франка — доповідач адв. С. Друль, Свято Книжки — реферат Всеч. о. С. Зузак, День Подяки і День Студента — спільно з церковною громадою — доповідь до студентів виголосив п. П. Семко, роковини поетки Лесі Українки і героїнь — Ольгу Басарабову, Олену Телігу і Харитю Кононенко вшановано Панахидою.

Т-во улаштувало прийняття для голови Союзу Українок Анни Токарик, яка відвідала наш відділ, і пані Михайленко з Саскатуну, яка висвітлювала знимки з подорожі до Австралії. Відбувся в нас окружний зїзд, в якім членки взяли активну участь. Програму зїзду переводила окружна представниця М. Саранчук. Виставкою нар. мистецтва занялись пані: М. Бендас, М. Саранчук, К. Маліцька і М. Сохацька. Концертовою програмою керувала пані С. Лазарович.

Т-во опікується українською і недільною школою. Учителі шкіл спільно з комітетом зайнялись улаштуванням Свято-Миколаївського концерту і концерту на День Матері. Т-во також дає поміч старшому СУМК-ві. Перед Великоднем вчили сумківців писати писанки, пекти паски, колачі. На пров. зїзд т-во вислало дві делегатки. До бібліотеки т-ва закуплено нових книжок. До більших імпрез належить Новорічний обід, на якім Всеч. о. О. Кравченко говорив про святочні звичаї та як їх святкують в ріжних частинах України, пущення, спільне свячене, хрестини в о. і добр. Кравченків, храмовий обід, 4 весільних обіди. 6 поминальних, 1 осінній базар, про-

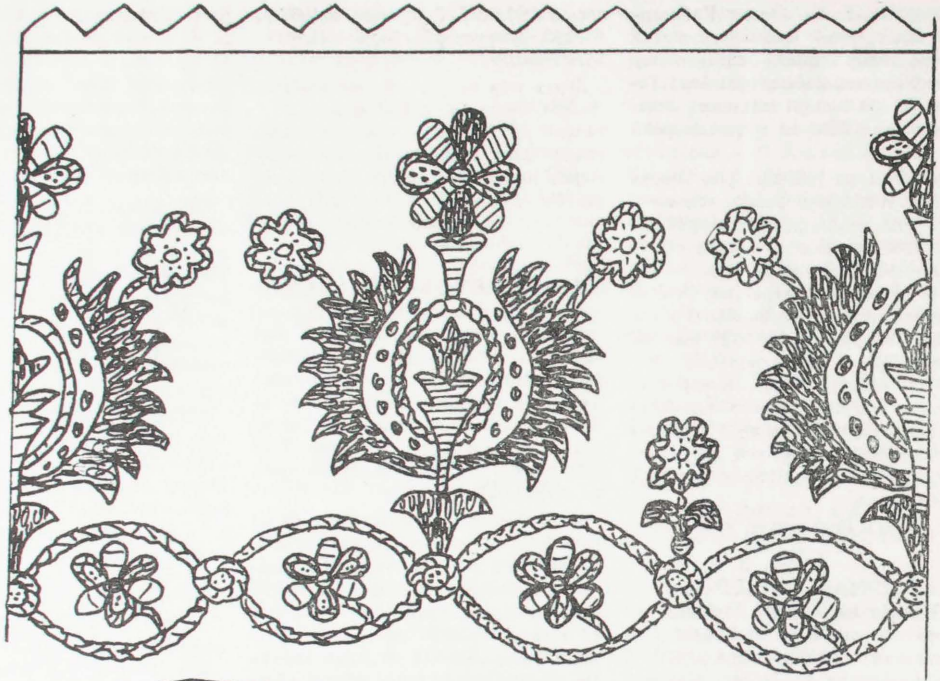

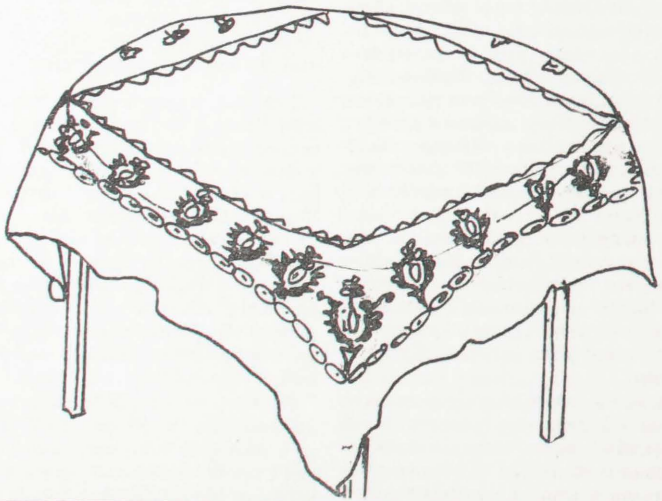

НАСТІЛЬНИК ІЗ БІЛОГО ПОЛОТНА
Полтавський рушниковий взір у природній величині. Можна відбити на прозорім папері і перенести на робітку. Взір видержаний у двох красках: рожевій і малиновій. Рубець викінчений широкою гарною мережкою.

Відділом українського народного мистецтва „Промені" клопочеться Комітет Мистецтва і Музею в Торонті. Рисунки та інструкції подає голова Івана Вахна.

даж великодного печива, обід під час окружного зїзду.

Фінансовий звіт: З року 1965 осталось $714.34, приходи в 1966 р. — $4,500.78, розходи в 1966 р. $4,599.33, осталось в касі $615.79.

Заряд т-ва на 1967 р.: Голова — Д. Кіндрачук, уступивша голова — К. Друль, заступниці голови — С. Харко, А. Ничик, М. Пресецька, кор. секретарка — А. Спілчин, заст. секр. — М. Гарасимів, касієрка — С. Лазарович. Референтки: М. Бендес — пресова, Г. Зузак — журнала: фундації Н. Кобринської, архіву — В. Білик і Г. Зузак, відвідування хворих — Ґ. Галевич, бібліотекарка — Д. Кіндрачук, окружна репрезентантка — М. Саранчук, освіти — К. Маліцька, Контрольна комісія — М. Войтюк, В. Білик, М. Саранчук і Н. Іванчук. Крім того в нашім товаристві є такі комітети: вишивання і шиття, комітет печива, комітет недільної і української школи, комітет проєкту української хати (до КУК).

На закінчення зборів уступаюча голова пані К. Друль зложила щиру подяку парохові Всеч. о. Зузакові, зарядові церковної громади, ріжним комітетам та членкам за співпрацю і сумківцям за поміч. Кінцеве слово сказала нововибрана голова т-ва Д. Кіндрачук, в якім вона оцінила вклад праці уступаючої голови К. Друль, подякувала за вибір і довіря та побажала успішної праці в цім році.

М. Сохацька, секр.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Волоська капуста з начинкою

Потрібна на 4 особи: 1 волоська капуста, 3 ложки січених, варених грибків, 1 скл. рижу, 1 цибуля, 2 ложки масла.

Капусту покроїти у чвертки, вкинути на кипячу, солону воду і обварити не більше, як пять хвилин. Коли стече, нехай холоне на цідилі, а тоді зладити таку начинку: риж легко обварити, відцідити, переполокати зимною водою і ще раз відцідити. Всмажити цибулю ясно на маслі, вкинути на те січених, варених грибків, роззвести грибковим соком і всунути до гарячої рури на 15 хвилин, щоб риж остаточно дійшов. Вийняти і коли трохи вистигне, накладати поміж листки капусту. Вимастити ринку грубо маслом і накладати в неї чверточки волоської капусти. Залити рештою грибкової юшки і душити під покришкою до мягкости.

Морква зі сметаною

Потрібно на 4—6 осіб: 4 великі моркви, 3 ложки сметани, 1 ложечку муки, 1 ложечку масла, 1 зубок часнику.

Почистити моркву і покроїти в тонкі кружальця. Вложити до ринки, влити трохи води і масло, посолити і варити аж змякне. Окремо розколотити у сметані дрібку муки і залити моркву, нехай раз закипить. Коли хтось любить часник, може додати розтертий під кінець.

Сирівка з яблук і ананасу

Потрібно: ½ фн. яблук, 1 мала пушка ананасу, 1½ цитрини, ½ грейпфрута, 3 ложки брунатного цукру.

Яблука сполокати й покраяти в пасочки. Додати ананасу й соку з цитрини. Грейпфрут перекроїти на половину і спеціяльним ножем вийняти мякіш. Вимішати з масою і пересипати брунатним цукром.

Ладити на кілька годин перед поданням і застудити в холодільні.

Яринний суп

2-3 середньої величини моркви почистити нарізати соломкою, дати до ринки 2 ложки масла, накрити і тушкувати яких 10 хвилин. Посікти пів головки білої капусти, стебло салери, дати пів фунта стручкового зеленого горошку — (як є), дві-три картоплі порізати соломкою, дві цілих цибулі. Все це дати до каструлі (банячка) залляти гарячою водою і варити накритими. Коли ярина змякне, додати ¾ склянки гарячого молока і варити ще яких 5 хвилин .Подаючи до столу додати на кожну порцію ложку квасної сметани та дрібку посіченого кропу.

Сирні завиванці

½ фунта сира (крім чіз), ½ фунта масла 1½ горнятка муки, 9-унцовий слоїк ананасової конфітури (пайнепл джем)

Масло і сир розмішати на легку масу, по ґрам додавати потрохи муку та розбивати вибивачкою ручною або електричною. З того тіста виробляти малі галочки, величини волоських оріхів. З цієї маси повинно бути около 55 галочок. Галочки виложити на лист (блашка до печива) одним шаром (не накривати), дати до холодільника на ніч На другий день розтачати галочки, даючи муку, щоб не прилипало, якнайтонше, накладати на паляничкі по пів ложечки конфітури (пайнепл джем) звивати малі завиванці і пекти около 15 хвилин в температурі 350°.

Подала пані К. Пасічняк.

КРИДОР-БЛЕЙН ЛЕЙК
Відділ ім. Харитї Кононенко

Річні збори відділу відбулись 6-го грудня 1966 р. в домі пані К. Парчевської. Присутніх було 10 членок. Збори відкрила голова т-ва пані Марія Цьона, а звіт діяльности дала пані Анна Гунчак.

За рік відбулось 10 місячних зборів і 4 засідань заряду. Заходами т-ва відбулись такі підприємства: Різдвяний чай, учительський бенкет, весільні прийняття, прощальні вечорки, празник, продаж домашнього печива різдвяного і великодного, справили прощальну вечерю для Всеч. о. Зузака і гостили голову Союзу Українок Канади, пані Анну Токарик.

Т-во жертвувало на фонд Сторіччя Канади, на організаційний фонд Союзу Українок, на журнал „Промінь", спортову ковзанкову площу (скейтінг ринґ) в Блейн Лейку і передало до церковної каси $500.00. Льокально працюємо з іншими організаціями на ріжні добродійні потреби. Т-во вислало делегаток на зїзди окружні і провінціяльні, дали поміч кандидатці на королеву СУМК. Стараннем т-ва проведено електрику до церкви та вложено нового огрівача.

Фінансовий звіт: З року 1965 осталось в касі $2 921.51, приходи в 1966 р. — $2 060.59, розходи — $1,732.36, в касі лишилось $3 249.74.

Заряд т-ва на 1967 р.: голова — Марія Цьона, заступниця — Анна Солодюк, секретарка — Анна Гунчак, заст. секретарки — К. Парчевська, касієрка — Анна Боднарчук. Контрольна комісія — Юлія Гайдокевич і Геня Грицюк. Доглядачки хворих — Марія Михайлюк на Кридорі Катерина Парчевська в Талман і Юлія Гайдокевич в Блейн Лейку. Сестриці — Розалія Федейко, Маланя Човганюк, Анна Солодюк, Анна Ференс і Марія Михайлюк.

Анна Гунчак, секр.

ТОЛСТОЙ, МАН.
Відділ ім. Св. Ольги

Річні збори жіночого т-ва відбулись 7-го грудня 1966 р. в Українськім Народнім Домі. Збори відкрила голова т-ва пані Клавдія Долинчук, председницею зборів була пані Павліна Данилейко, секретаркою пані Юстина Квасніцька. Членки заряду здавали звіти діяльности. Голова т-ва Клавдія Долинчук подякувала членкам за їх щиру працю.

За рік відбулось 8 місячних і одні річні збори. Членки нашого товариства працюють при церкві і при Народнім Домі. На Зелені Свята членки приготовили обід, спільне Великодне свячене, найняли Панахиду за померших членок, приготовили „сморгсборґ", чайне прийняття на День Матері. Т-во дало поміч Вайта шпиталеві, на Марч оф Даймс, на поміч невидючим ,на стипендійний фонд і на проект Сторіччя Канади та ковзанку (скейтінґ ринґ) дітям. Т-во вислало делегатку на провін. зїзд Союзу Українок до Вінніпегу, сповнило свій буджет до централі. На наших зборах ми прочитуємо обіжники і листи з централі, а на освітних сходинах читаємо реферати про наших письменниць.

Фінансовий звіт: З року 1965 осталось в касі — $523.91, приходи в 1966 р. — $1,029.14, розходи — $819.63, осталось в касі — $733.42.

Заряд т-ва на 1967 рік: голова — Клавдія Долинчук, заст. голови — Параска Косован, секрет. рекордова — Анна Шидловська, фінан. секрет. — Юстина Квасніцька, касієрка — Марія Бачинська. Контрольна комісія — Марія Загара і Настя Голодрига. Господині — Марта Долинчук і Марія Арсеній. Сестриці до церкви — Юстина Фостій, Марія Арсеній, Катерина Подольська.

Анна Шидловська, секр.

P 9F JAN 68
MALANCHUK MRS N
10959-117 ST
EDMONTON ALTA

Сорокріччя організації

СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Центральна управа, разом із своїми провінціяльними екзекутивами

вітає членство по відділах при активній громадській праці.

Вітає членок оснувательок та піонерок

жіночого руху серед українок Канади.

ГОТУЙМОСЬ ДО ЮВІЛЕЙНОГО З'ЇЗДУ

І ДО НАШОЇ НА НІМ З ВАМИ ЗУСТРІЧІ

В ДНЯХ 14, 15, 16 і 17 ЛИПНЯ 1967 Р. В ТОРОНТО.